

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

Telefonul optic To-2. Raza de acțiune — deocamdată cinci kilometri. Va fi telefonul anului 2000 ?

Foto : V. Zaramenskih

DIN SUMAR:

- **Automobilul lunar**
- **Migrația perfidului BP**
- **Un stimulent al organismului: muzica**
- **La ora ceaiului**
- **Ar putea fi evitate cicloanele?**
- **Multiplele glasuri ale lui Echo**
- **Pagina de umor**

48

ANUL XXVI

(1341)

27 NOIEMBRIE 1970

Zilele acestea am fost martorii unei noi și impresionante performanțe a tehnicii cosmice. Stația automată sovietică „Luna-17”, care a luat startul în direcția Seleniei la 10 noiembrie a.c., a depus, se știe, luni 16 noiembrie pe suprafața satelitelui natural al Pământului primul aparat lunar autopropulsat. „Lunohod-1”, cum a fost numit vehiculul lunar sovietic, a început să-și realizeze programul de cercetări științifice și de experimentare chiar de la primul contact cu solul lunar. În

cinci zile terestre, vehiculul a străbătut 197 de metri, furnizând un vast volum de informații. Acum, în cursul nopții lunare, care va dura până la 8 decembrie, automobilul lunar este „garat”.

Dar cum a fost concepută, pregătită și realizată această remarcabilă izbândă pe care mulți savanți o întrevădeau abia pe la mijlocul anului 1971?

Documentar

AUTOMOBILUL LUNAR

Stația automată „Luna-17” este un aparat cosmic complex alcătuit din mai multe sisteme. Cel mai important este șasiul autopropulsat care se poate deplasa el însuși, transportând în același timp alte sisteme. Este alcătuit dintr-o parte mobilă care cuprinde propulsorul (în cazul de față roțile) și sistemele de susținere pe arcuri necesare pentru deplasarea pe suprafețe neregulate și pe pante; motorul și transmisia care pune în mișcare roțile motoare; sistemele de bord pentru executarea comenzilor primite de pe Pământ și care includ un sistem electronic pentru efectuarea automată a manevrelor și de protecție în caz de primejdie; un complex de transmisitoare și aparate de măsurat pentru observarea diverselor ansamble în funcțiune și obținerea de informații.

● De ce roți ?

Înainte ca vehiculul lunar să fi fost conceput în forma cunoscută acum, constructorii au încercat și alte tipuri de propulsoare. S-au oprit și la un vehicul cu șenile. După cum n-au trecut cu vederea nici tipuri mai originale ca: aparate pășitoare, săritoare etc. Dar pînă la urmă a fost preferat aparatul pe roți. Acesta îmbină o destul de mare capacitate de a străbate drumuri grele cu siguranța funcționării, economicitatea și simplitatea construcției. Propulsorul cu șenile ar fi avut mai multe „cupluri în frecare” neprotejate împotriva acțiunii vidului cosmic și a îmbălsării cu sol lunar. În cazul unuia astfel de tip de propulsor acțiunea asupra corpului său sarcini

același fel se schimbă, evident, și temperatura ansamblelor mașinii. Dar montarea pe șasiu a unor dispozitive de răcire sau încălzire nu era posibilă.

Un alt factor care urma să influențeze condițiile de funcționare a șasiului era radiația cosmică. Acțiunea razelor cosmice este extrem de primejdioasă pentru materialele și instalațiile nemetalice. Cu atât mai mult, cu cât pe Lună nu există o protecție naturală împotriva lor.

În sfîrșit, specificul solului lunar a jucat și el un rol bine determinat în ansamblul condițiilor speciale de care au trebuit să țină seama constructorii lui „Lunohod-1”. Cum proprietățile lui nu puteau fi asemănate cu nimic din ceea ce există pe Pământ, au trebuit pronosticate. Orice eroare în această apreciere ar fi generat însă alte erori

stacole se apropiau de prezumtivul traseu selenar. Specialiștii sovietici au depus mari eforturi pentru selectarea unor materiale și soluri cât mai apropiate de cele lunare. Se știe că fenomenele vulcanice au jucat un rol primordial în formarea suprafeței Lunii. De aceea cenușa, piatra și zgurile vulcanice au fost considerate ca cele mai apropiate de solurile selenare.

Probleme de circulație au fost astfel o etapă foarte dificilă. Căci a trebuit imitată și gravitația lunară, menținînd în același timp masa sistemului mobil.

Șoferul șasiului autopropulsat se afla pe Pământ, prin urmare la o distanță de aproape 400.000 de kilometri de mașina pe care o conducea. El urmărea pe un ecran de televiziune traseul vehiculului, datele transmise de aparatul care controla funcționarea șasiului, aparatele de navigație. Comanda de la distanță a autopropulsorului lunar era o problemă foarte complexă. Semnalele venite de pe Lună, prin urmare și imaginile de televiziune și indicațiile aparatelor, rămîneau cu câteva secunde în urma evenimentelor. Comanda transmisă de „șofer” era la rîndul ei realizată pe Lună cu câteva secunde întârziere. Încît dacă „șoferul” descoperea pe ecran o groapă însemna că ea fusese în fața vehiculului cu câteva clipe mai înainte, iar dacă el transmitea o comandă de oprire a mașinii, aceasta avea să se oprească cu câteva secunde mai târziu. Era, de aceea, foarte important ca „șoferul” să recunoască, după imaginile de pe ecran, obstacolele, să le afle dimensiunile și distanța pînă la ele pentru a le putea evita.

● Ce ne va spune „Lunohod-1”

Arătam mai sus că șasiul autopropulsat este prevăzut cu un sistem de emițătoare și aparate care transmiseau pe Pământ caracteristicile cantitative ale proprietăților solului lunar prin contactul direct cu acesta. În felul acesta specialiștii au putut obține date suplimentare privitoare la calculul și construirea părții motoare a aparatelor mobile.

Cînd se face pe Pământ proba unui mijloc de transport se măsoară parametrii care lasă să se vadă dacă mașina a fost corect proiectată și ce trebuie făcut pentru îmbunătățirea construcției ei. Fără asemenea măsurători constructorii sînt orbi. Aceste date le sînt necesare nu numai pentru îmbunătățirea construcției deja existente, ci și pentru crearea unor mașini noi. În cazul vehiculului lunar aceste date au putut fi culese în condițiile concrete de pe Lună. Primii pași ai aparatului „Lunohod-1” pe suprafața satelitelui nostru natural au fost astfel și primele probe ale părții motoare pe un poligon natural. Rezultatele măsurătorilor vor îngădui specialiștilor să-și formeze o imagine mai exactă și asupra naturii solului lunar.

documenta.

documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

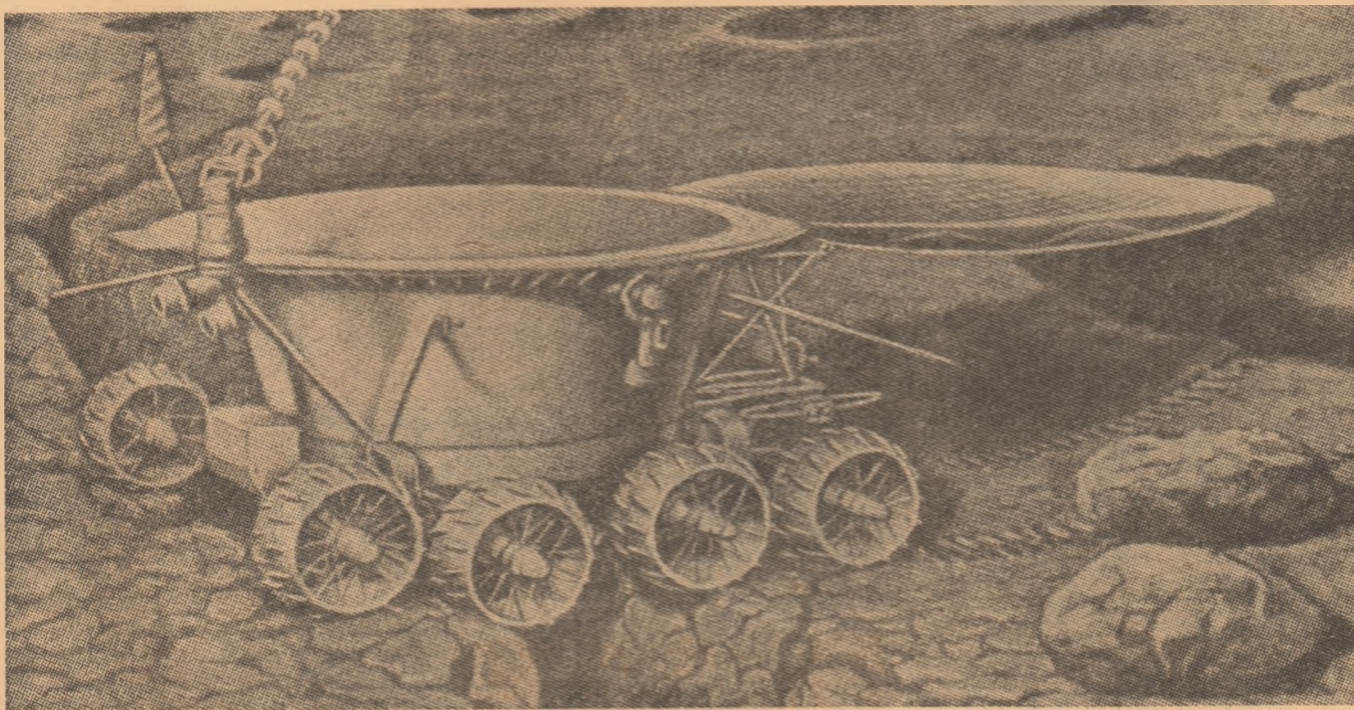
documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

documentar documentar docum.

„Lunohod-1” pe Lună

La construcția șasiului autopropulsat s-a ținut seama de condițiile complexe în care va trebui transportat aparatul pe Lună și de cele cu care va avea de-a face o dată ajuns la destinație. Șasiul a trebuit de aceea să fie cit se poate de ușor, dar și adaptat pentru a transporta o încărcătură cit mai mare. Se știe că la orice mașină de transport, relația dintre greutatea șasiului și aceea pe care o suportă este caracterizată de un fel de „randament de greutate” al construcției. La șasiul autopropulsat „Lunohod-1” aceasta este de câteva ori mai mare decît la mașinile terestre, mulțumită materialelor utilizate — extrem de ușoare și de rezistente — precum și dantelăriei construcției și formelor optime ale unor ansamble.

O altă particularitate a acestei originale construcții este siguranța funcționării sale. „Lunohod-1” este un aparat automat, fără conducător care la nevoie să poată înlătura eventuale deficiențe, să-l regleze, să simtă solul de sub el și să zvirle „pietrele” din drum. Din această cauză șasiul trebuia să funcționeze cu maximum de precizie. De aici și nevoia de dispozitive care să permită determinarea exactă a naturii solului și reliefului și să transmită datele obținute, prin canale telemetrice, pe Pământ. Construcția părții motoare trebuia să facă solul lunar practicabil independent de surprizele pe care le-ar prezenta suprafața Lunii. Iar sistemul de bord automat urma să apere vehiculul de situații primejdioase imprevizibile.

În sfîrșit, încă o particularitate importantă a construcției șasiului: puterea limitată a motorului. Constructorii au trebuit să folosească o putere extrem de mică, dar suficientă spre a asigura realizarea tuturor funcțiilor șasiului.

dinamice mari. Din această pricină propulsorul cu șenile ar avea o mai mică siguranță în funcționare. Or, siguranța în funcționare este principala condiție pe care trebuie să o îndeplinească automatele cosmice. Este adevărat însă că „Lunohod-1” a împrumutat ce aveau ele mai bun de la mașinile cu șenile, anume sistemul de viraj. Neavînd comanda direcției, partea motoare a automobilului lunar executa virajele transmișînd bordurilor șasiului viteze diferite.

● Cite probleme, atitea soluții

Construirea unui șasiu autopropulsat pentru deplasarea pe Lună era o problemă tehnico-științifică extrem de complexă. La soluționarea ei a trebuit să se țină seama și de particularitățile condițiilor de funcționare, în primul rînd de vidul ultraînalt. Ne putem lesne da seama de efectele acestuia dacă amintim că, la frinare, ansamblele executate din materiale obișnuite nu rezistă în vid decît câteva minute. Or, absolut toate mecanismele automobilului lunar au ansamble rezistente în asemenea condiții. Lubrifiianții utilizați pentru mașinile „terestre” se evaporă în vid foarte repede. Vidul acționează asupra tuturor materialelor, modificînd chiar și caracteristicile rezistenței la oboseală a metalului. De aceea a fost nevoie și de lubrifiianți speciali, de noi materiale de construcție, în sfîrșit de un strat protector pentru ansamblele în frecare.

În același timp, constructorii automobilului lunar au trebuit să rezolve problema asigurării unei temperaturi normale pentru ansamblele șasiului. Se știe că la suprafața Lunii temperatura oscilează între limite foarte mari. În

calculul caracteristicilor de tracțiune. Or, se știe că partea motoare trebuie proiectată în așa fel încît să nu se afunde în sol dacă acesta este prea moale și nici să patineze dacă dă de roci dure. În plus, trebuia să se țină seamă de influența gravitației lunare, deoarece la o forță de gravitație de șase ori mai mică decît pe Pământ tabloul interacțiunii roților cu solul se modifică brusc.

Dacă la toate acestea adăugăm că vehiculul trebuia să fie ușor dar, în același timp, să țină piept vibrației și suprasolicitării ivite în cursul zborului și al aselenizării aparatului cosmic înțelegem și mai bine că realizarea unor mecanisme capabile să funcționeze în aceste condiții cu un mare coeficient de siguranță a însemnat o performanță tehnică și științifică absolut ieșită din comun.

● Un examen dificil

De altfel șasiul lunar a trecut și pe Pământ un sever examen. Mai întîi, constructorii lui au supus toate ansamblele unor probe de funcționare în condiții care le imitau pe cele lunare, în camere speciale cu vid și pe instalații speciale de laborator. Elemente separate și ansamble ale vehiculului au fost apoi încercate și la sarcini de șoc, vibrații, la acțiunea radiației solare, a vidului, a unor temperaturi coborîte și înalte etc. În afară de probele pe sol, unele soluții au fost verificate și pe aparatele cosmice lansate anterior.

În al doilea rînd s-au făcut probe de circulație a șasiului spre a afla și verifica capacitatea lui de a se mișca pe solul lunar. În vederea acestor probe a fost construit un poligon special. O seamă de probe s-au făcut pe platforme naturale ale căror relief și ob-

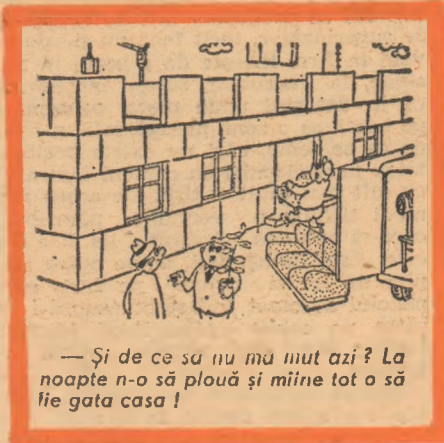
...ualitate
...alitatea actualit.
...rea actualitatea acu
...alitatea actualitatea
...alitatea actualitatea actuali
...alitatea actualitatea actuali
...alitatea actualitatea actuali
...alitatea actualitatea actuali
...alitatea actualitatea actuali
...alitatea actualitatea actuali

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Etaje construite integral pe sol

În toate țările se caută metode tot mai eficiente de construcție și ridicare a planșurilor pentru clădiri. Un grup de ingineri leningrădeni a propus, pentru prima oară în practica mondială, să se înalțe nu planșuri ci etaje întregi, cu apartamentele respective. Înainte de a începe construcția primei case experimentale după noua metodă, inițiatorul ei Ruben Sakean a trebuit să învingă însă o sumedenie de dificultăți tehnice. Timp de doi ani au fost făcute tot felul de calcule teoretice, a fost elaborat

— Și de ce să nu muț azi? La noapte n-o să plouă și mine tot o să fie gata casa!

complexul de construcții care urma să alcătuiască clădirea, în sfârșit a fost elaborat un nou tip de ascensor electrodraulic. În 1963, când stadiul lucrărilor pregătitoare fusese depășit și aparent nu mai rămăseseră probleme de rezolvat, s-a trecut la construcția primei clădiri cu patru nivele. Această experiență a verificat nu numai mecanismele, ci și concepția tehnică a autorilor. După un an a început construcția unei clădiri cu o suprafață de zece ori mai mare decât prima, iar la un an după terminarea și a celei de a doua clădiri a început construcția a încă patru case cu cîte opt etaje.

După ce au încheiat astfel seria de experiențe, autorii metodei au trecut la realizarea unui proiect îndrăzneț, anume înălțarea unei clădiri de 11 etaje cu 132 de apartamente și o configurație îndrăzneță — în formă de trifoi. De data aceasta a fost nevoie și de alte mecanisme de ridicare. Ele au fost proiectate pentru greutatea de două mii de tone. În momentul de față se construiește, de asemenea, un „dispecer” electronic care urmează să asigure funcționarea sincronizată a tuturor mecanismelor.

După această metodă într-un cartier din Erevan se înalță acum zece case cu cîte 132 de apartamente. Ele vor fi terminate în 15 luni. Un metru pătrat de locuință construită conform noii metode costă cu 18-22 la sută mai puțin decât în cazul metodelor obișnuite, consumul de oțel e cu 19-26 la sută mai mic, iar consumul de muncă scade cu 11-15 la sută. În plus, noua metodă nu reclamă de fel chereștea, iar șantierul ocupă exclusiv suprafața pe care se construiește.

În sfârșit, să vedem pe scurt care-l succesiunea operațiilor de înălțare a unui edificiu după noua metodă. La început se toarnă fundația casei ascensurului, în jurul căreia se montează stâlpii

Tagliatti, unul din cele mai tinere orașe din U.R.S.S., are deocamdată 45 000 de locuitori. Peste cinci ani va avea 150.000. La Tagliatti se va construi versiunea sovietică a lui „Fiat-124”

portanți ai viitoarei clădiri. La temelia coloanelor se toarnă o placă de beton armat pe toată lungimea și lățimea construcției, peste care se așează un strat de izolație, apoi se toarnă pe rînd plăcile următoare, în conformitate cu numărul etajelor. În cadrul următoarei operații, mecanisme puternice înalță pînă la etajul respectiv, alunecînd pe coloane, fiecare placă cu apartamentele montate pe sol. Pe măsură ce clădirea se înalță, constructorii înalță și coloanele și casa scării.

CE SE DISCUTĂ

Ar putea fi evitate cicloanele?

În fața incredibilelor cifre ale dezastrelor produse de ciclonul care s-a abătut asupra Pakistanului de est, fiecare dintre noi s-a întrebat desigur: n-ar fi putut fi el oare evitat?

Înainte de a răspunde, e bine să amintim însă că un ciclon tropical eliberează o cantitate fabuloasă de energie, evaluată la 200—300 kilotone PE SECUNDĂ (cu titlu de comparație precizăm că bomba de la Hiroshima avea o putere de 20 de kilotone). Năpustindu-se cu o asemenea putere, vîntul smulge tot. Uraganul „Camille” care a bîntuit sudul Statelor Unite în august 1969 a fost însoțit de un vînt care a suflat cu 320 de kilometri pe oră. În aceste împrejurări, toate obiectele luate pe sus se transformă în tot atitea proiectile redutabile. Sub efectul vîntului, nivelul mării crește; „Camille” a pricinuit, de pildă, o ridicare a nivelului mării cu 9 metri. Pe de altă parte, violența și înălțimea valurilor le conferă o fantastică forță de distrugere: structurile metalice sînt îndoit, frînte, iar construcțiile lemnoase sînt literalmente reduse la starea de chibrituri.

E adevărat că orașul Galveston (din Texas) a izbutit să se apere de astfel de catastrofe. În septembrie 1900 un uragan a făcut acolo 6 000 de morți. După această catastrofă, orașul a ridicat spre mare un enorm zid de protecție cu o lungime de 16 kilometri. Mulțumită acestui zid, de 6 metri înălțime, următorul uragan, din 1915, n-a mai făcut decît 175 de victime. Apoi zidul a mai fost înălțat și mai mult și „îndreptat” spre mare, iar în 1951, după uraganul „Carla”, nu s-au mai deplîns decît doi morți.

Evident, o asemenea construcție e foarte costisitoare, iar în Pakistanul de est ar fi nevoie nu de 16 kilometri lungime, ci de sute de kilometri de ziduri para-ciclon...

Există desigur și o altă metodă de combatere a cumplitei dezlănțuirii a naturii, a cărei relativă eficacitate a fost verificată anul trecut cu prilejul trecerii uraganului „Camille” peste țărmurile americane. Grație unui sistem de alertă, care a înglobat rețele de radio și televiziune, și unor intense măsuri de evacuare uraganul „Camille” — cel mai puternic din istoria S.U.A. — a trebuit să se mulțumească cu distrugerii evaluate la 1 miliard de dolari și cu 200 de morți.

Din păcate, nici această metodă nu e bună oriunde, ci numai în țări puternic industrializate unde toată populația sau aproape toată populația are radio sau televizoare și unde există suficiente mijloace rapide de deplasare.

De aceea, acum se studiază posibilitatea modificării evoluției cicloanelor prin schimbarea repartizării latente a căldurii lor bombardînd formațiunile de nori cu un jet de iodură de argint. Experiențele făcute au arătat că după cîteva ore

de la „administrarea” iodurii de argint violența vîntului a slăbit mult, dar după douăzeci și patru de ore ciclonul și-a redobîndit iar furia distrugătoare. Pe de altă parte, chiar aceste experiențe trebuie făcute cu multe precauțiuni, în așa fel ca centrul ciclonului tratat să nu se apropie la mai puțin de 80 de kilometri de o zonă locuită în primele 24 de ore de la „tratament”, întrucît specialiștii își dau seama de riscurile pe care le comportă manevrarea unor asemenea energii și nu vor să joace rolul de ucenici vrăjitori.

V. Steșenko

Mașina de spălat „Elektra”, construită la Harkov, execută automat toate operațiile. Foto: A.P.N.

ARTE MENAJERE

Cuptorul mereu curat

Fiecare gospodină știe că unul din cele mai mari necazuri îl provoacă în bucătărie cuptoarele mașinilor de gătit, a căror curățire este foarte dificilă și constituie o indeletnicire nu prea curată, oricare ar fi tipul mașinii. Nu de mult, însă, publicațiile de specialitate au anunțat o noutate care merită toată atenția: inventarea cuptorului mereu „lună”, fără să mai fie nevoie de corvoada curățirii.

Pentru a-i demonstra posibilitățile, inventatorul au cerut, în fața unui numeros public format din amatori și profesioniști, între care foarte multe gospodine, ca un bucătar-șef să frigă două găini: una într-un cuptor obișnuit, alta în „cuptorul mereu curat”. Spectatorii au putut urmări operațiunea printr-un hublou panoramic prevăzut cu geam dublu, în vederea unei izolări termice complete. După ce păsările au fost fripte, bucătarul a deschis ușițele cuptoarelor și le-a lăsat să se răcească. După care, prin fața acestora, a început o interminabilă defilare de figuri sceptice. Spre surprinderea tuturor celor de față însă în cuptorul clasic grăsimea acoperă cu un strat destul de gros pereții, în timp ce în noul cuptor, care a fost șters cu o batistă albă, ei erau perfect curați.

Intr-adevăr, acest cuptor, riguros identic cu unul clasic, rămîne curat orice s-ar găti în el, fără operațiuni sau dispozitive deosebite, întrucît este echipat cu pereți antigrăsime tratați cu un email permanent vitrificat.

Emailul amintit are o caracteristică esențială: degajă oxigen pur care permite combustia totală și instantanee a stropilor de grăsime care vin în contact cu el. Proiecțiile de stropi astfel arși sînt evacuate prin circuitul de aerisire al cuptorului. Iar dacă, din întâmplare, mai rămîne cumva vre-o urmă, nu e

nevoie de utilizarea unui abraziv sau detergent pentru înlăturarea ei, deoarece ea va dispărea la următoarea întrebuintare.

ELECTRONICĂ

Calculatorul „inteligent”

Institutul de cibernetică din Kiev, care trece drept leagănul acestei științe în Uniunea Sovietică, acordă multă atenție construirii unor noi instalații de prelucrare a datelor. O importantă premisă a obținerii unor calculatoare ieftine și în scrii mari este automatizarea proiectării și producției lor. Nu de mult a fost încercat primul „constructor” de calculatoare cu pînă la 5.000 elemente. Automatul a avut nevoie de o săptămînă pentru a elabora schema de montaj a unui calculator, operație la care 15 ingineri lucrează de obicei aproape 2 ani. Desigur, în primul rînd sînt necesare mașini foarte rapide care să soluționeze anumite probleme științifice și să colaboreze la conducerea economiei naționale. Calculele făcute au arătat că asemenea procese pot fi automatizate cu ajutorul unor mașini care efectuează 10.000.000 de operații pe secundă. În plus, sînt necesare instalații cu o capacitate mare de stocare și care să poată întreține un dialog cu specialiștii dintr-un domeniu. În acest scop trebuie create dispozitive de recunoaștere a semnelor, iar intrarea și ieșirea informațiilor trebuie să se facă într-o formă care să ușureze comunicarea dintre om și mașini. Calculatoarele MIR 1 și MIR 2 sînt pioniere pe acest tărîm.

Dar ce „talente” speciale posedă instalația MIR-1 care nu e mai mare decît o masă de lucru? Ea umple golul care exista pînă acum între calculatoarele impunătoare și calculatorul obișnuit de birou. Este mai încheată, dar mai ușor de folosit, mai „inteligentă”, s-ar putea spune, decît frații ei mai mari. Mașinile din familia MIR sînt structurate pentru un număr considerabil de operații matematice obișnuite sau complicate, în așa fel încît ele nu trebuie programate mai întîi. În această privință prof. Glușkov a spus o dată că MIR 1 este de vreo zece ori mai „inteligentă” decît o instalație uriașă de calcul.

O altă particularitate a calculatoarelor MIR este aceea că limbajul lor algoritmic exterior corespunde aproape integral cu limbajul lor interior, ceea ce înlătură necesitatea unei traduceri în cod binar. Limbajul exterior este foarte apropiat de al cercetătorului sau tehnicianului, așa încît aceștia pot utiliza direct mașinile, după ce și-au însușit programarea în numai cîteva ore. Din aceste motive, deși viteza medie a lui MIR 1 este de 1.000—2.000 operații pe secundă, în realitate cu ea se lucrează mai repede decît cu un calculator care efectuează 20.000 de operații pe secundă.

MIR 2, care este de trei ori mai rapidă și posedă o „memorie” de trei ori mai bună decît precedentă, este prevăzută și cu un ecran pe care pot fi reproduse sisteme de ecuații cu pînă la 1.000 de semne. Cercetătorul sau tehnicianul aflat în fața ecranului ține în mînă un „creion” luminos cu care poate modifica curbele sau formulele de pe ecran și cere mașinii să facă noi calcule. „O mașină orientată spre utilizarea unei „table electronice” pentru transformarea ecuațiilor” există numai în Uniunea Sovietică” a scris recent în ziarul „Pravda” prof. V. M. Glușkov, directorul institutului din Kiev.

DUPĂ SORGE...

(IV)

Duelul între serviciile de informații continua

Cine fuseseră „distingii” diplomați ?

Infringerea armatei germane lângă Moscova în decembrie 1941 a însemnat, se știe, nu numai eșecul planurilor hitleriste de război fulger împotriva Uniunii Sovietice, ci și — lucru nu mai puțin important — o infringere politică a Germaniei hitleriste. Ea a spulberat și pentru aliații celui de-al treilea Reich mitul invincibilității armatei germane, al superiorității diplomației și spionajului hitlerist. Cu atât mai mult cu cât, tocmai atunci, la Tokio, se petrecuse un eveniment ieșit din comun: arestarea lui Richard Sorge. Ancheta arătase că el izbutise să se infiltreze la ambasada germană și-l utilizase, pe scară mare, în interesul serviciului de informații sovietic, pe generalul Eugen Ott — ambasadorul german, care avea încredere desăvârșită în el — și pe Standartenführerul Joseph Meisinger — imputernicit al Gestapoului — ca să nu mai vorbim de funcționari de mai mică importanță. În felul acesta, procesul lui Richard Sorge dăduse o gravă lovitură prestigiului Germaniei hitleriste în ochii principalului ei aliat: Japonia.

Dar cine fuseseră diplomații hitleriști care nu-l dibuieră pe Richard Sorge? Poate că nu strică s-o amintim pe scurt, pentru că, aceia care nu știu, să poată aprecia și mai bine actul de eroism al neînfricatului agent al serviciului de informații sovietic.

Absolvent al școlii militare clasice prusace, Eugen Ott fusese un intim al generalului von Schleicher, fostul cancelar asasinat la 30 iunie 1934, în noaptea „cuțitelor lungi”, când Hitler se răfuisse cu principalii lui rivali: Roehm și partizanii acestuia. Ott a izbutit însă să scape de soarta protectorului său. Dar prietenii lui au scotocit că-i mai bine să-l scoată din Germania și l-au trimis în Japonia „în schimb de experiență”.

După ceva timp, Richard Sorge l-a cunoscut pe Ott, care ducea o existență obscură într-o mică localitate de provincie. Mai tirziu Ott avea să-și amintească: „Pentru mine, obligația de a urmări situația armatei japoneze, care se organiza în mare secret, era o misiune grea. Mai cu seamă întocmirea rapoartelor. Aveam prea puțin timp pentru învățarea limbii japoneze. În aceste condiții am fost fericit când l-am întâlnit pe Sorge, pentru care contactul cu japonezii nu era dificil intrinsec, cunoscându-le limba, obținea de la ei informațiile necesare”.

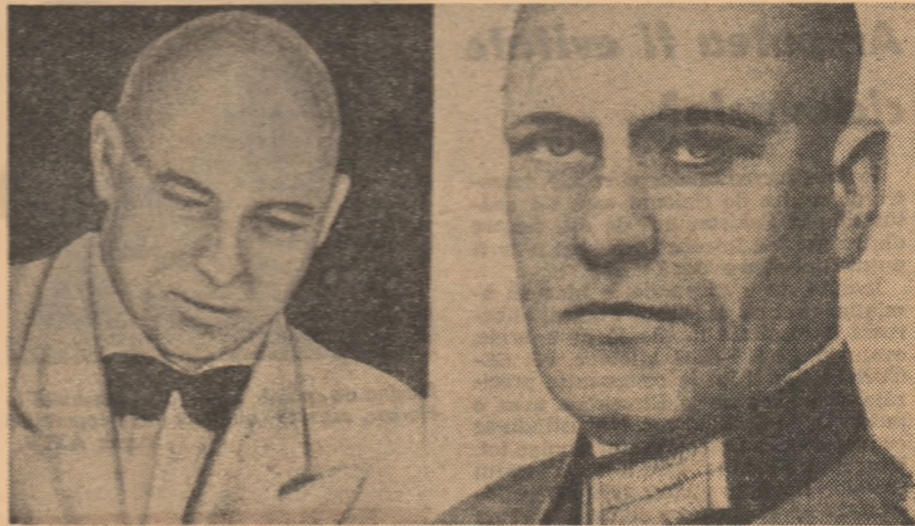
Așadar, Ott a făcut apel la serviciile lui Richard Sorge, fără să bănuiască, evident, că acesta lucra pentru serviciul de informații sovietic. Sorge l-a ajutat mult, sau cel puțin așa i se părea nedescurcării ofițer german. În martie 1935, Ott a fost numit atașat militar pe lângă ambasada germană din Tokio, reprezentând armata germană la marele stat major japonez. Din clipa aceea el n-a mai avut nici un secret față de Sorge. Mai tirziu, Eugen Ott a devenit general-maior și ambasador al Germaniei în Japonia. Nu lua nici o hotărâre fără a se fi consultat cu Sorge, nu mai trimitea nici un raport fără ca acesta să fie verificat de agentul sovietic și-i arăta cele mai secrete telegrame primite din Germania.

Al doilea om care nu l-a descoperit pe Sorge a fost Standartenführerul SS Joseph Meisinger. Chiar când vorbea cu prietenul, SS-istul își ținea mina pe tocul pistolului. În banda de asasin din preajma lui Heydrich el era socotit cea mai sinistru figură și avusese un rol odios în noaptea „cuțitelor lungi”.

Intrigant și carierist, Meisinger căutase pretexte spre a-l compromite pînă și pe șeful SD-ului, Walter Schellenberg, unul din oamenii cei mai apropiați de Himmler. Dar înainte ca

el să-și poată duce la bun sfârșit intrigile împotriva șefului SD-ului, acesta l-a demascat și l-a prezentat lui Himmler un voluminos dosar despre crimele săvârșite în cadrul serviciului de Meisinger. Turbat de furie, Himmler a cerut ca Meisinger să fie deferit justiției, dar a intervenit Heydrich cu argumentul că SS-istul știa prea multe. În felul acesta el n-a mai fost judecat dar nici nu putea fi lăsat în Germania, drept care a fost trimis în Japonia ca reprezentant al Gestapoului. Așa se face că Meisinger a devenit conducătorul reprezentanței poliției politice germane în Japonia.

La prima vedere, un asemenea însă trebuia să reprezinte o mare primejdie

Joseph Meisinger și Eugen Ott

pentru Sorge, dar acesta a știut să a-doarmă bănuielele trimisului Gestapoului și chiar l-a utilizat în activitatea sa.

Urmele din jurul mormintului

După ce a descoperit cadavrele pescarilor, Markin a pornit, cu multă precauție, pe urmele misterioșilor „oaspeți” spre nord. N-a trebuit să meargă prea mult; curînd a dat peste un mormînt străvechi, în jurul căruia se deslușeau multe urme de pîslari și de încălțăminte cu talpă zimțată. Toate duceau spre intrarea în mormînt, de unde, împreună cu urmele lăstate de o cămilă și de un catir, porneau undeva spre nord-vest. Cum, însă, cekiiștii descoperiseră în mormînt echipament german — un aparat de radioemisie-recepție, alimente, un radiofar de transmisie și canistre cu ulei — Markin a scotocit că, mai devreme sau mai tirziu, posesorii lui vor veni să le ia.

Locotenentul Bauer își dusese în sfârșit la îndeplinire misiunea: găsise o bună pistă de aterizare pentru avioane grele nu departe de lacul Tuzla. Mai trebuia numai s-o măsoare, să pună semne, să instaleze radiofarul de transmisie, să pregătească materialul pentru focurile de semnalizare și apoi să comunice la Taganrog colonelului Rowel că avioanele puteau să vină. Acum urma să se întoarcă la mormînt. Hitleriștii se grăbeau; epuizați cum erau de atîta drum în condiții extrem de grele, se gîndeau cu o nespasă plăcere la odihna pe care și-o puteau îngădui în adăpostul improvizat, la ceașca de cafea fierbinte și la somnul reconfortant într-un loc sigur.

Merseau în șir indian: în față locotenentul Bauer, urmat de Willy Rode și de Helmuth Schull. Erau convinși că, fiind iarnă, n-aveau a se teme de oameni în pustietatea aceea și că întilnirea cu kazahii de pe mal fusese o excepție.

Din ascunzătoarea lui, Markin a putut să vadă cum Bauer și oamenii lui s-au strecurat, tirindu-se, prin intrarea joasă în mormînt. A mai așteptat puțin și, după ce s-a convins că germanii erau numai trei, a răsuflet ușurat. Acum putea trece la acțiune. A dat semnalul convenit, oamenii lui au ieșit din ascunzători și au pornit fără zgomot spre mormînt.

— Atenție! Sinteți încercuți! E inutil să vă împotriviți. Predați-vă, altfel o să fiți nimiciți imediat, le-a strigat un translator sovietic.

Prinși ca într-o capcană în minusculul mormînt cu o singură intrare îngustă și joasă, hitleriștii și-au dat seama că erau într-o situație fără ieșire.

Pereții de lut ai mormîntului îi puteau apăra, e adevărat, de gloanțe, dar ar fi fost deajuns o singură grenadă zvirlită prin îngusta intrare ca totul să se sfîrșească pentru ei. Ghemuiți unul lângă altul pe pămîntul înghețat, înțeleseseră că se aflau într-o situație catastrofală.

— Vă dăm cinci minute de gîndire, li s-a mai adresat o dată translatorul. Apoi o să fiți uciși. Dacă vă predați însă fără împotrivire, vi se garantează viața.

Dezorientat, sfîșiat de nehotărîre, Bauer tăcea.

— N-avem altă ieșire, domnule locotenent, a îndrăznit atunci să spună radiotelegrafistul, care a fost imediat susținut de subofițerul Schull.

Poate că Bauer aștepta exact aceste cuvinte; poate că nu voia să propună el, cel dintîi, soluția predării.

— Întreabă-i ce vor de la noi, a ordonat el radiotelegrafistului, după care și-a desfăcut centironul cu pistolul și și-a zvirlit cit colo arma cu piciorul. Rode a înțeles intențiile comandantului fără vorbe de prisos. S-a tirit spre ieșire și a strigat:

— Ce trebuie să facem?

— Zvirliți armele și ieșiți afară unul cite unul cu minile în sus, i-a răspuns translatorul.

Gîfînd de emoție, Bauer s-a ridicat încet de pe pămîntul rece. Subalternii lui s-au grăbit să-i urmeze exemplul și au zvirlit afară puștile automate, cartușierele și grenadele de mîna.

— Asta-i tot, a răcnit radiotelegrafistul.

— Ieșiți, li s-a răspuns. Cel dintîi s-a ivit locotenentul Bauer. Avea o paloare cadaverică și nu-și putea desprinde privirile de pe patul armelor îndreptate spre el. Serafim Markin fusese pe front în unități cu destinație specială și știa cum se comportau prizonierii hitleriști. În primele luni după război, prizonierii, mai cu seamă ofițerii, fuseseră foarte îngîmfați. Cu timpul, însă, trufia li se potolise. Așa stăteau lucrurile și cu loco-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj

tenentul Bauer. Căzut prizonier atît de departe de front, într-o regiune deșertă, era cuprins de panică și nu-și putea ascunde starea sufletească. Cam în aceeași situație se aflau și însoțitorii lui.

Interogatoriul

După ce i-a despărțit pe prizonieri, Markin a început să-i interogheze. Cel dintîi a fost anchetat locotenentul. Natura operației și împrejurările nu-i îngăduiau însă lui Markin să-și piardă prea mult timp cu interogarea hitleriștilor. S-a așezat pe o piatră de lângă mormînt, a scos un calet și un creion din raniță și l-a pus lui Bauer primele întrebări:

- Numele și gradul militar?
- Locotenent Walter Bauer.
- Vîrsta?
- Douăzeci și trei.
- Din ce unitate faci parte?
- Corpul 8 de aviație de transport din Flota a 4-a aeriană germană.
- Cu ce scop ați fost lansați ieri noapte în această regiune?

Pentru Bauer căderea în miinile inamicului se produsese atît de brusc și de surprinzător, încît încă nu-și putea veni în fire. Înainte de a porni în misiune, la instrucția, fusese încredințat că în deșertul unde pleca, consemnat pe hartă ca o zonă neexplorată, n-avea de ce se teme, căci nu exista posibilitatea unei ciocniri cu oameni înarmați, cu atît mai mult cekiiști. De aceea nici nu-și ticluse o versiune plauzibilă, care să ascundă adevărul țel. Era din cale afară de zguduit, nu se putea stăpîni de loc și privea pe furis spre pistolul automat îndreptat asupra-i de către un cekist aflat lângă Markin. Încît a lăsat fără răspuns ultima întrebare.

Agasat de tăcerea hitleristului, Markin s-a răstit atunci la el:

- N-am timp să stau prea mult de vorbă cu dumneata. Sint gata să-ți vin în ajutor și să-ți facilitez răspunsul. Așadar, pentru început două întrebări. Prima: ați găsit pista de aterizare, care să poată primi cele două avioane „Fokke-Wulf-200” care urmează să ajungă curînd aici? A doua: dacă ați găsit-o, l-ați înștiințat despre asta pe colonelul Rowel și ați primit răspuns de la el?... Și aș mai vrea să te întreb ceva: nu ți se pare că situația unui prizonier de război e mult mai avantajoasă, din toate punctele de vedere, decît aceea a unui diversionist capturat la locul crimei, departe în spatele frontului, și judecat de un tribunal militar de campanie?

Întrebările lui Serafim Markin l-au zguduit de tot pe Bauer, care a intrat și mai mult în panică. Cum se făcuse că o operație atît de secretă, neconsemnată în nici un act și pregătită din ordinul verbal al mareșalului Göring ajunsese, și încă în toate detaliile, la urechea acestui ofițer sovietic, care și capturase grupul pe întinderile nesfîrșite ale Asiei. Dar ar fi fost absurd să-și bată capul ca să dezlege misterul, pentru că oricum n-ar fi izbutit. Această concluzie l-a ajutat pe locotenent să-și depășească oarecum șocul. Și, de astă dată, răspunsul lui a fost:

- Întrebați-mă ce vreți.
- Mai întîi, răspunde amănunțit la primele două întrebări pe care ți le-am pus.

— Am găsit o pistă potrivită lângă un mic lac, și Bauer a scos o hartă pe care era notat locul respectiv.

Markin a luat harta din mîna hitleristului și a confruntat-o cu a lui.

— Mai departe? Ai anunțat descoperirea?

Lev Vasilevski

(Va urma)

INTERVIU

Oleg Tabakov, actor mare și director la o vîrstă nedirecțională

— Oleg Tabakov, ați fost recent numit director al teatrului „Sovremennik”. Privindu-vă, imi vine să exclam ca francezul: „Si jeune et déjà directeur!” Fiindcă sinteți bărbat, pot să vă întreb: cîți ani aveți?
— 35.
— Nu-i o vîrstă direcțională.
— Nu-i, dar asta-i situația.
— Există o expresie actoricească Tabakov: imbinare de exuberanță, inteligență, umor. Păreți un optimist, un om căruia totul îi reușește ușor. Este exactă impresia?
— Imi reușește, e adevărat, dar plă-

tesc foarte scump pentru asta. Chiar și cu un infarct. Poate că asta se întîmplă pentru că imi fac meseria din dragoste. Fac parte dintr-o categorie de actori de modă veche, puțin numeroasă, care cu trecerea anilor nu se simt dezamăgiți de profesia lor, ci o iubesc tot mai mult. Imi place să joc pe scenă și nimic altceva în comparație cu asta.

— În aceste condiții, directorul Tabakov nu-l stînjenește pe actorul Tabakov?

— Din păcate îl cam stînjenește. De directorat ar trebui să se ocupe actorii slabi, care nu se pot exprima altfel. Pe urmă visul meu despre teatru e puțin altceva decît ceea ce e la noi, decît ceea ce reprezintă „Sovremennik”-ul. Dar voi continua să joc cu plăcere aici. În ce privește teatrul pe care îl visez, l-aș numi, cu un termen poate puțin naiv, teatrul unde se poate realiza verosimilitatea neverosimilului.

— Care sînt autorii dumneavoastră?
— Gogol, Dostoievski, Molière, Strindberg, Shakespeare, dar nu Hamlet, ci Malvoglio, Hoffmann, Suhovo-Kobllin,

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

Saltikov-Șcedrin. Dar teatrul nostru e deja constituit pe un anume profil și nu se mai poate schimba nimic. Jucăm ce i se potrivește.

— Ați spus: nu Hamlet. Și încă mai ce nu?

— Othello și mulți alții. În schimb pot spune exact ce mă interesează. Mă interesează Mișkin, Sancho Panza, Malvoglio, Henric XIV al lui Strindberg, bătrînul Akim din „Puterea întinericului”, Oblomov. În general mă interesează punctele extreme ale arcului de sentimente omenești. Dacă arcul e mic, nu mă atrage. Poate pentru că m-am dezvoltat cu întîrziere, am devenit autonom mai tîrziu. Din păcate, infantilismul întîrziat e destul de răspîndit în vremea noastră. Dar are și o parte bună: îți rămîne o rezervă de forțe necheltuite și dacă există, ele se realizează. Un regizor ceh cu care am colaborat perfect mi-a spus odată: „De ce joci așa de parcă ai fi scăpat din lanț?” Probabil că avea în vedere dorința mea de a face maximum. Ceea ce nu înseamnă că nu joc și prost, dar și atunci dau cît pot.

— Trebuie să fie foarte greu...

— Chiar este foarte greu, mai ales cînd rolurile cer un mare efort. La început, cînd jucam în „O poveste obișnuită”, slăbeam cu un kilogram la fiecare spectacol. Acum poate mai puțin sau chiar deloc, nu mai știu, fiindcă nu mă mai cîntăresc. Nici atunci nu o făceam de altfel ca să-mi măsoar efortul sau pentru că aveam grijă de silueta mea. Eram după infarct și medicii erau cu ochii pe mine.

— Vi se întîmplă să faceți „roluri pentru dumneavoastră”?

— Fac, dar am șansa să le și joc. Așa s-a întîmplat cu Hlestakov, pe care l-am jucat la Praga și nicăieri altundeva, de șase ori. Așa sînt acum Oblomov și Malvoglio.

— Sinteți considerat un actor modern. Ce înseamnă actor modern?

— E o noțiune care nu-i neapărat legată de profesie. Adică, ea înseamnă să fii în primul rînd un om modern. Nu e vorba de anumite modalități de joc moderne. Nu. Actorul modern e un om care, cu mijloacele sale specifice, exprimă ceea ce preocupă vremea, societatea lui. Munca actorului nu poate fi legată numai de un rol. Aceasta e o fază tehnologică. Munca actorului durează toată viața, pe care o trăiește într-un fel sau altul, în care îl preocupă ceva sau altceva. Actorul trebuie să fie mereu plin de schițe, de ciorne, ca pictorul și scriitorul. El e foarte dependent de public. Dar admirația se termină și important e ca în acest timp să rămîi om. Altfel ești ca o femeie ușoară trecută din mină în mină.

Mă preocupă enorm independența a ceea ce face actorul. Cred că o echipă teatrală, chiar cînd se ghidează după principiul ansamblului, ca „Sovremennik”-ul nostru, trebuie să fie alcătuită din individualități, nu din unități. Așa cum colectivul într-o anumită etapă stimulează individul, ajută la dezvoltarea lui, el poate deveni și o frînă. E un raport dialectic extrem de delicat. Și cu asta ne apropiem de ceva foarte important, prin care măsor eu personalitatea: capacitatea de a depăși mereu imaginea creată, stereotipia. Actorul (și din păcate nu numai actorul) are o tendință firească către stabilizare, către a dovedi că ceea ce face e definitiv. De aceea stereotipia trebuie distrusă, trebuie să te arunci la celălalt capăt, deși n-ai deloc garanția succesului. E un risc, dar merită. Cine știe, cîndva voi gîndi poate altfel, dar acum așa gîndesc. Poate din cauză că teatrul nostru a și împlinit cincisprezece ani, iar eu am jucat numai aici.

— Credeți că actorul continuă să fie idolul nr. 1 al tineretului?

— Nu. Sînt ocupații mai la modă care ne concurează serios, dar într-o măsură scăderea cotei e determinată și de insuficienta responsabilitate a actorilor pentru ceea ce fac. Mă gîndesc nu la actorii de teatru, ci la cei de film.

— Vă mulțumesc pentru bunăvoința și sinceritatea dumneavoastră.

Iulia Scutaru

BALET

De la Spartacus la Icar

Vladimir Vasiliev, laureat al premiului francez „Nijinski” și cumular al multor alte titluri naționale și internaționale, face un drum înapoi în

veacuri. După ce a fost Spartacus, legendarul conducător al răscoalei sclavilor, unul din acele puncte incandescente care luminează bezna istoriei, se pregătește să devină Icar.

Faimosul personaj mitologic, devenit

Vladimir Vasiliev

simbolul cutezanței și al riscului, îl atrage enorm pe tînărul balerin care se manifestă tot mai mult cu o temă predilectă: tema oamenilor puternici, a personalităților ieșite din comun, care își devansează epoca văzînd și înțelegînd ceea ce altora le rămîne ascuns.

Împreună cu maestrul de balet Iuri Grigorovici, Vasiliev a făcut un Spartacus despre care a curs multă cerneală superlativă: un bărbat puternic și înțelept care își asumă o imensă răspundere și nu vrea să dea înapoi deși n-are șanse să învingă. El știe că sînt și înfringeri echivalente cu o victorie și că la un adevăr mare se ajunge prin adevăruri mici. Pasul înainte pe care l-a reprezentat răscoala lui a avut dimensiuni și rezonanțe istorice, chiar dacă atunci viteazul a sfîrșit în ștreang.

Icar face parte din aceeași familie spirituală. Pentru Vasiliev el este în primul rînd cel care a plătit cu viața fericirea de a se apropia de Soare. Acestui simbol îi este consacrată noua premieră așteptată cu legitim interes și din alt motiv: Vladimir Vasiliev debutează ca maestrul de balet. Alături de Iuri Grigorovici, el pune în scenă baletul „Icar” special pentru Palatul Kremlinului, a cărui sală răspunde tuturor exigențelor tehnice.

CINEMA

„Tertipuri-22”

Cînd artileria antiaeriană germană a lovit bombardierul american „B-25”, pilotul Joseph Heller era la a 37-a misiune de luptă. Avionul a ajuns cu bine la bază, dar Heller a rămas cu o spaimă de moarte în fața zborurilor. Abia după 15 ani s-a încumetat să urce iar în avion.

Heller și-a strîns toată experiența lui de război într-o carte de o ironie nimicitoare, pe care a intitulat-o „Tertipuri-22”. Model de „umor negru”, acest roman grotesc zugrăvește destinul unui pilot de bombardiere înspăimîntat de război și dornic să fugă de el cu toate puterile sale.

Romanul a devenit un best-seller, milioane de cititori americani proclamîndu-l una dintre cele mai originale opere satirice ale timpului.

Cinematograful, bineînțeles, n-a scăpat ocazia. Cartea a intrat în mîinile pricepute ale regizorului Mike Nichols, care a pornit de la a interpreta risul din roman ca pe un strigăt disperat după ajutor. Pentru Nichols esențială e mînia rece, revolta mascată care

clocotește în carte. Glumele eroilor sînt socotite ca niște brilante reci la pipăit. De altminteri Nichols și-a caracterizat fără echivoc filmul ca „un film despre moarte”. Pentru interpretul rolului principal, Alan Arkin, care „a explodat” cu „Așteaptă pînă se întunecă” și „Inima este un vînător singuratic”, „Tertipuri-22” este un film despre egoism; pentru spectatori rămîne o neuitată „comedie de groază”.

Acțiunea filmului se petrece în 1944. Într-o insulă italiană s-a instalat un regiment american de bombardiere. Regimul lui Mussolini a fost răsturnat și victoria aliaților e sigură, dar pentru piloții războiului continuă: colonelul le sporește mereu norma obligatorie de zbor dincolo de care le suride ademenitor demobilizarea. Militar fanatic, colonelul face carieră pe spinarea unor oameni fără apărare. Pînă și preotul regimentului are zile amare din cauză că predicile lui nu sînt destul de însuflețitoare la noi fapte de vitejie, prin care colonelul speră să se vadă în pagina întii a ziarelor. Piloții trebuie să execute raiduri peste casele unor locuitori pașnici de dragul unor fotografii spectaculoase.

Eroul filmului se mișcă în această lume ca o marionetă, pierzîndu-și treptat înfățișarea omenească și aducînd tot mai mult cu un iepure speriat. El n-are decît o dorință: să scape de zbor, de război, deucidere. Existența îi devine astfel o chinuitoare luptă pentru a scăpa și a supraviețui.

În afară de faptul că a vibrat la mesajul cărții, regizorul a mărturisit că a avut și motive personale să facă acest film. Mike Nichols a avut o copilărie grea. Emigrînd din Germania hitleristă, familia lui s-a stabilit în S.U.A. în 1939. El avea atunci 7 ani. Tatăl său, medic, a murit cînd copilul abia împlinise 12 ani. Tinerețea nu i-a fost îndestulată și doar o bursă acordată tînărului capabil i-a permis să se descurce. Pînă în ziua de azi își aminteste de viața lui ca de o luptă.

Nichols a început să facă teatru amator la colegiu, în 1949. Apoi a devenit actor pe Broadway, iar mai tîrziu a pus singur în scenă cîteva piese care au avut un succes enorm. Adevărata consacrare i-a adus-o, însă, filmul „Cine se teme de Virginia Woolf?”. Cu următorul film, „Laureatul”, Nichols a cîștigat bani, premiul Oscar și posibilitatea de a face „Tertipuri-22”.

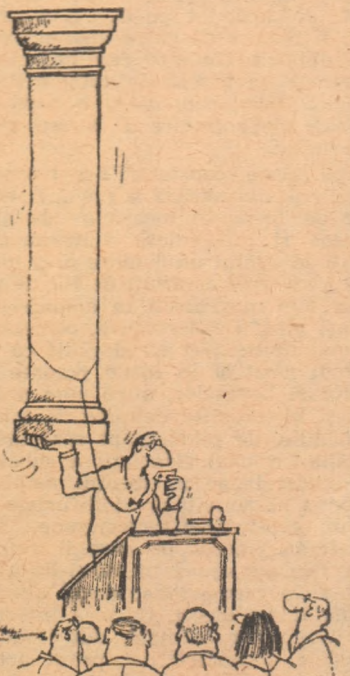
T. Naumov

REFLECTOR

● Datorită regizorului italian Giovanni Festa Campanile, vedeta austriacă Senta Berger va trăi în preistorie. Ea va fi singura femeie printre opt bărbați care își caută hrana cu măciuca și cu piatra. Costumația sumară din blăni de animale, cum cerea moda preistorică, îi vine de minune frumoasei actrițe, care între timp a terminat filmul psihologic „Jaful”, realizat de soțul ei regizorul Michael Verhoeven.

● Rod Steiger, Napoleon în „Waterloo”, superproducția lui Bondarciuk, va fi Mussolini în filmul italian „Pînă la moarte”.

LICITAȚIE LA HOLLYWOOD

— Numărul 315: coloană romană...

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tel
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica

În momentul de față în „Zona sănătății” din Baku, o instituție medicală de tip nou, unde se studiază influența muzicii ca mijloc auxiliar de tratament. Muzicoterapia e practică sub formă de ședințe muzicale combinate cu un regim de mișcare. Bucățile muzicale sînt alese în funcție de vîrstă, preferințe, pregătirea muzicală a bolnavilor, de felul bolii și starea generală a pacientului.

Dar problema muzicii ca factor psihofiziologic este extrem de complexă. Ea cuprinde și alte probleme, încă neelaborate. Cercetări viitoare în acest domeniu vor contribui însă cu siguranță la lărgirea sferei de aplicare a muzicoterapiei.

HIDROGRAFIE

Ordinatorul și „capitalul-apă”

În raportul Diviziei pentru dezvoltarea solului și apei (F.A.O.), pregătit pentru cel de-al doilea Congres mondial de alimentație care s-a ținut nu de mult la Haga, se preciza că e nevoie în medie de 5000 tone de apă pentru a face să crească o tonă de grâu. De unde se deduce necesitatea unei cit mai judicioase utilizări a resurselor. Dar, oricît de ciudat ar părea, trebuie să mai adăugăm că și pentru

Rețelele de canale pentru irigații contribuie și ele la o judicioasă distribuție a apei

fabricarea unui kg de piine sînt necesari 500 l de apă, pentru aceea a unui fier de călcat 600 l, a unui automobil 275000 l, iar pentru distilarea unui litru de alcool 2700 litri!

Se știe că majoritatea apelor globului este concentrată în rezervoarele sărate ale oceanelor (97%) și că aproape 2,5% din resursele de apă sînt prizoniere ale frigului în calotele glaciare. Dacă calota antarctică s-ar topi, ea ar putea alimenta toate fluviile lumii timp de 800 de ani. O evaluare aproximativă a volumului de apă al

Terrei a fost publicată de revistele sovietică „Priroda” și americană „Natural History”. El ar fi de 1359 000 000 km³. Din această imensă cantitate de apă principala sursă de aprovizionare pentru om o constituie fluviile care, însă, nu reprezintă decît a treia mie parte din total, o proporție foarte mică și care variază în funcție de starea vremii și de diferențele de climă între diversele regiuni ale globului.

De milenii apa a fost considerată, alături de aer și soare, un dar al naturii. Dar pînă nu de mult omul nu se gîndea totuși să exploateze rațional această bogăție, socotită inepuizabilă dar care acum, o dată cu progresele civilizației, începe să devină insuficientă.

La finele secolului pe Terra vor trăi cel puțin 6 miliarde de oameni, iar peste 150 de ani probabil 20 de miliarde. Concomitent, civilizația industrială se dezvoltă cu pași de gigant, iar setea ei este uriașă. Spre a produce 300 000 tone de oțel, o uzină siderurgică are nevoie de 1 milion tone de minereu de fier, 350 000 tone de cocs și 45 milioane tone de apă; o uzină electrică volatilizează 135 l pe secundă; fabricile de zahăr 100 m³ la tonă etc., etc. Dar nu numai industria reclamă cantități uriașe de apă, ci și agricultura. În 1950 necesitățile totale în apă ale S.U.A., de pildă, au fost de 275 miliarde m³ anual, în 1965 ele au crescut la 465, iar pentru 1975 previziunile sînt de 650 miliarde m³, pentru 1980 de 850 iar pentru anul 2000, cînd S.U.A. vor avea 400 milioane de locuitori, de 1200 miliarde! Și exemplele de acest fel ar putea fi repetate, întrucît majoritatea țărilor lumii se vede confruntată astăzi cu problema crucială a necesității gerării, întreținerii și protejării „capitalului-apă”. Problema nu e circumscrisă, de altfel, la hotarele unei țări sau alteia, pe care apa le ignoră. De aceea devine necesară crearea nu numai de comisii naționale, ci și internaționale, a unor grupuri de studii și laboratoare care să încerce să pună stăpînire pe multiplele aspecte ale acestei gigantice și stringente probleme care se ridică la scara continentelor.

Privită prin această prismă, apa devine o problemă de gestiune, la fel ca aceea a unei întreprinderi. De acum înainte „capitalul-apă” va necesita, ca și un capital industrial și economic, exigențe de planificare eficiente și încă la scară mare. Ceea ce face, pe de altă parte, absolut necesar ordinatorul, neprețuit instrument de gestiune, care-i poate ajuta pe cei în cauză să facă față sarcinilor de distribuție, control sau planificare.

Capacitățile pe care le au ordinatoarele în materie de modelare, simulare și optimizare și-au găsit de altfel într-o serie de țări aplicații noi și extrem de interesante. Astfel, elaborarea unor programe pentru ordinatoarele bazate pe punerea în ecuații a ciclului hidrologic are drept rezultat o mai bună distribuție a resurselor de apă sau luarea de măsuri preventive în regiunile inundabile. În același mod, pentru asigurarea unei repartizări eficiente a apelor disponibile în caz de secetă ar putea fi suficient să se transmită ordinatoarele central, prin intermediul instrumentelor locale, debitul fluviilor, date pluviometrice, cantitățile de apă din rezervoarele barajelor sau debitul canalelor de evacuare. Ordinatorul ar putea sugera cea mai bună soluție. Mai mult, s-a arătat chiar că un asemenea sistem ar permite prevederea evoluției unui fluviu cu 45 de ani înainte. În sfîrșit, alte aplicații ale ordinatoarelor la hidrografie ar putea consta în supravegherea gradului de poluare a apelor, alimentarea în orice moment și judicioasă a rețelelor de irigație spre a nu se risipi apa, etc.

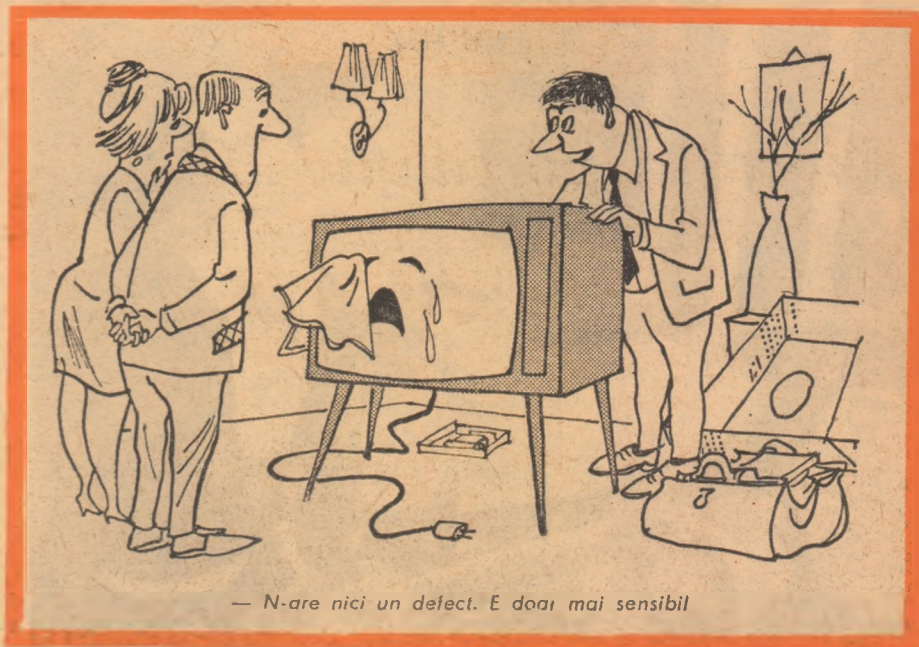
ACUSTICĂ

Ipotezele fluierului

În cazul tobei, vioarei sau difuzorului sunetul este produs de vibrațiile unui sistem mecanic care „deranjează” aerul. În schimb, în cazul fluierului de toate felurile, al orgii sau al ceanicului sistemul vibrator este însăși aerul.

Tocmai de aceea asemenea dispozitive se numesc fluieri aerodinamice. În realitate, ele nu scot întotdeauna un fluierat. Lucru de care ne convințem ușor atunci cînd știm că din aceeași categorie fac parte și arzătoarele cu păcură, harpele eoliene sau un fir de telefon biziind în vînt.

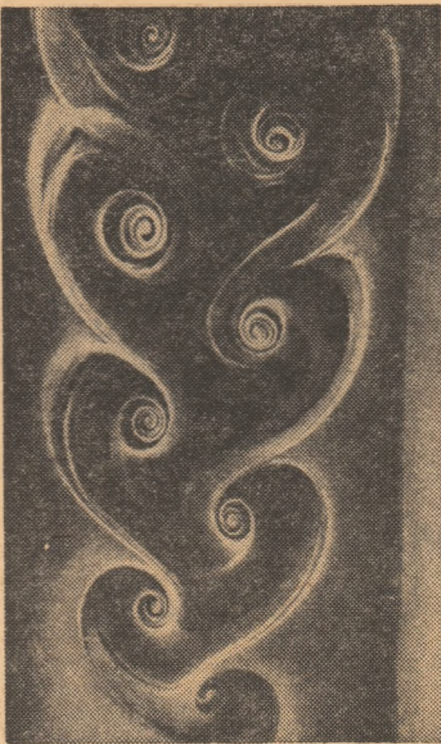
De peste un secol producerea sunetului pe cale aerodinamică constituie

— N-are nici un defect. E doar mai sensibil

obiectul unor studii teoretice și experimentale. Cercetări recente au dus la descoperirea de noi fluieri și la descrierea lor matematică. În ultimul timp au fost astfel identificate mecanismele care determină frecvența și intensitatea „fluieratului”. Evident, cercetările au fost inițiate nu numai din curiozitate științifică, ci și din importanță considerente practice. Multe mașini și structuri ale tehnicii moderne dau naștere unor sunete suierătoare dezagreabile sau chiar periculoase atît pentru ureche cit și pentru materialele din care sînt fabricate. Aceste sunete pot fi mai bine combătute dacă se cunoaște procesul datorită căruia apar. În tehnică, fluierul poate măsura viteza de curgere a lichidelor, pot să emulsiuneze amestecuri de lichide, să coaguleze praf sau fum, să mărească eficacitatea arzătoarelor pulverizînd combustibilul și amestecîndu-l cu aer ori să regleze arderea modificînd ritmul reacțiilor chimice.

Este, deci, limpede că fluierul aerodinamic pot îmbrăca o mulțime de

Mecanismul obișnuit al vîrtejurilor. Virtutele au putut fi fotografiate introducînd particule de fum în curent

forme; dar de funcționat funcționează toate cam la fel. În toate trebuie să se stabilească un curent continuu. Sub o anumită viteză, curgerea fluidului (termen care include și aerul) este laminară, adică uniformă și constantă. Deasupra acestei viteze orice perturbație a curentului poate duce la formarea unor vîrtejuri care apar la distanțe regulate și, la rîndul lor, produc vibrații în fluidul inconjurător. Dacă frecvența acestor vibrații variază între 50 și 20 000 de cicli (intervalul perceptibil de om) se aude un sunet. La frecvențe mai mici sau mai mari, sunetul nu se aude dar există un cîmp acustic subsonic sau ultrasonice.

Această sumară descriere nu ține seama de faptul că perturbația care este amplificată de instabilitatea fluidului și produce sunetul poate surveni doar intermitent. Cum se face atunci că sunetul este de durată? Fluierul aerodinamic poate fi socotit un oscilator cu automenținere, asemănător cu un sistem de amplificare prin megafone care începe să suiere dacă sunetele prea puternice provenite din difuzoare sînt preluate de microfon, re-

amplificate și trimise înapoi vorbitoarelor.

Mecanismul fluierelor este foarte înrudit cu mecanismele sonore ale motoarelor cu reacție și ventilatoarelor. Deși foarte complexe, fluierul sînt totuși mai ușor de analizat și permiț să se verifice ipotezele asupra producerii sunetului. Poate că cercetarea lor ulterioară va sugera și remedii pentru miriadele de zgomote care asaltează astăzi omenirea.

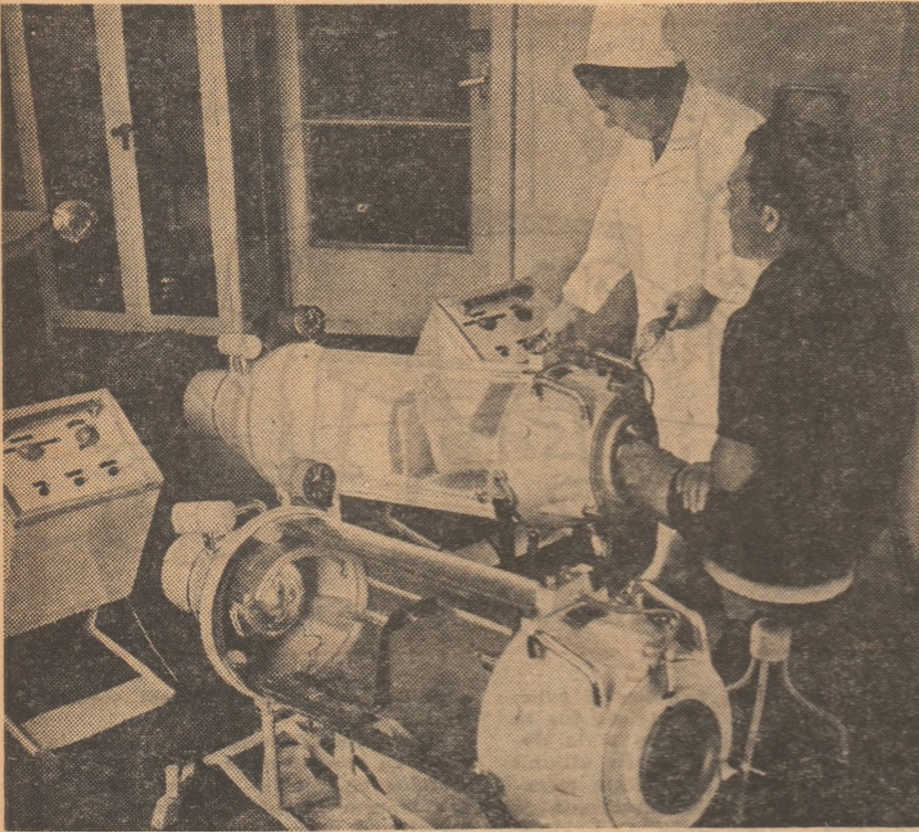
FIZIOLOGIE

Natura dă ora exactă

În secolul XVIII, în orașul suedez Uppsala celebrul naturalist Karl von Linné a construit un ceas cu cadranelor alcătuit din diverse flori. Ideea i-a venit de la constatarea că o seamă de flori „se culcă” și „se scoală” la ore fixe. Ceasul lui Linné funcționa de la trei dimineața, cînd se deschide barba-caprei (Tragopogon major), plantă erbacee din familia compozitelor, cu flori galbene-deschise, și pînă la miezul nopții cînd își adună petalele florile cactusului „Crăiasa nopții”.

Ulterior, s-a văzut că toți reprezentanții lumii vegetale și animale au simțul timpului. Mai mult, și viața organismelor unicelulare este subordonată unui ritm diurn foarte precis. Iar peștii „sînt vremea” cu o uluitoare exactitate. Respectivul simț este de mare folos păsărilor în timpul migrațiilor. În sfîrșit, și omul are un simț al timpului. Una din manifestările acestuia este ritmul. Prof. Dmitri Elkin de la Universitatea din Odesa, care a studiat multă vreme activitatea unor instrumentiști, a observat că atunci cînd execută o bucată muzicală cei mai înzestrați dintre ei pot aprecia timpul cu o precizie care merge pînă la o miime de secundă.

Dar ce fel de cronometru este cel care-l ajută pe om să „simtă” timpul? Specialiștii înclină să creadă că natura ar fi înzestrat foarte fințelele cu un mecanism special pe care l-au numit convențional „ceasornic biologic”. La om funcțiile „ceasornicului biologic” sînt îndeplinite, se pare, de un sector anume al creierului. La unele insecte acest centru a și fost aflat cu precizie. Se crede, de asemenea, că evidența timpului ar fi ținută de celulele nervoase. „Ceasornicele biologice” rețin acum tot mai mult atenția specialiștilor întrucît sînt strîns legate de multe aspecte ale activității omului, cum ar fi: comanda activității vitale a organismului, organizarea regimului de muncă și odihnă, studierea comportamentului și, în sfîrșit, utilizarea mecanismelor sale în vederea creării de noi mijloace tehnice.

La noul spital din Baku sint instalate cele mai moderne aparate de lizioterapie
Foto : A.P.N.

TEMĂ DE SEZON

La ora ceaiului

Ceaiul este o băutură pentru toate anotimpurile, dar o dată cu venirea frigului el este consumat mai mult. Deși aproape fără nici o valoare calorică (o ceașcă de ceai fără zahăr are numai două calorii), ceaiul nu este lipsit de proprietăți nutritive și stimulente, asupra cărora am vrea să insistăm.

S-a constatat că diversele soiuri de ceai: negru, verde etc. au, în general, componente asemănătoare: acid tanic, cafeină, substanțe aromatice, pectină, proteine, hidrați de carbon și vitamine. Fiecare dintre acești compuși exercită o acțiune farmacodinamică asupra organismului uman. Acidul tanic combate setea și contribuie la asimilarea lichidelor. În contact cu proteinele (albuminele) din tubul digestiv, acidul tanic se transformă într-un strat fin ce se depune pe pereții intestinelor. Această „pătură” are proprietatea de a împiedica absorbția unor substanțe nocive la acest nivel. Având în vedere că majoritatea bacteriilor se compun din substanțe proteice, acidul tanic acționează asupra lor ca un adevărat antibiotic putându-le descompune și distruge. Pe de altă parte, însă, îngurgitarea de ceai în exces poate produce, prin marile cantități de acid tanic, o îngroșare a depunerilor proteice stratificate în lumenul intestinal, ducând la greutatea în asimilarea unor substanțe utile.

Cafeina, prezentă în ceai în cantitate ceva mai mică decât în cafea, acționează ca stimulent cerebral, tonic cardiac și excitant al secrețiilor digestive. Prin această componentă ceaiul are un efect pozitiv asupra tonusului general și apetitului. Bineînțeles că excesul — ca și în cazul cafelei — provoacă tulburări ca: transpirații puternice, nervozitate și, în cazul unui cord deficitar, defecțiuni ale funcției cardiace.

Substanțele aromatice prezente în ceai acționează asupra terminațiilor senzoriale ale organului olfactiv, ușurează digestia și contribuie la o mai bună asimilare a alimentelor. În acest scop este bine ca ceaiul să fie băut după masă.

Ceaiul nu este prea bogat în vitamine, totuși cele existente au o valoare apreciabilă, mai ales în timpul iernii când lipsa fructelor proaspete și a legumelor verzi spoliază organismul de aceste substanțe prețioase. Dat fiind că vitamina B prezintă în ceai se distruge ușor, se recomandă ca ceaiul să fie băut sub formă de infuzie, făcută cu apă a cărei temperatură a scăzut sub punctul de fierbere.

Conținutul de proteine, pectină și hidrați de carbon nu are importanță pentru organismul uman. Existența lor în ceai trebuie însă subliniată sub un raport negativ. Dacă ceaiul este păstrat în mod necorespunzător (în ca-

mere încălzite, în condiții de umiditate etc.) el se poate ușor transforma într-un mediu nutritiv pentru bacterii tocmai datorită acestor compuși.

Natura apelor folosite la ceai e foarte importantă: apa „moale” dă un extract mai concentrat decât apa „dură”; în schimb gustul e mai bun atunci când a fost preparat cu apă dură.

Din punct de vedere dietetic, ceaiul constituie băutura cea mai bine suportată în toate maladiile gastrointestinale. În caz de diaree ceaiul va fi lăsat să infuzeze cât mai mult posibil pentru a extrage cât mai mult tanin și a fi astfel cât mai astrigent.

Dr. I. Sovetov

CABINET MEDICAL

Tulburări neurocirculatorii

O pacientă ne-a consultat pentru tulburări pe care le descria foarte eufemistic: „Nu-mi mai simt degetele, parcă sint moarte”. „Am adesea degetele

amorteite”, „Sint furnicături în miini”. „Alteori apar fulgerări, ca un curent electric care trece prin degete și se propagă în sus, pînă la umăr”. Nu era prima bolnavă de acest fel. Uneori pacienții — de obicei femei — acuză „înțepături”, „pișcături” sau au „impresia de pierdere a forței degetelor”, nepuțin apuca un obiect, temindu-se că el va cădea din miini.

La început sint afectate numai 2—3 degete, dar cu timpul simptomele se manifestă la întreaga mină sau la ambele miini. Tulburările pot apare și ziua, dar sint mai frecvente noaptea, în special spre zori. Bolnavul se trezește și începe să miște degetele, să le maseze pentru a le desmorți. Când se manifestă ziua tulburările îl împiedică să lucreze, mai ales să coase, să tricotze, să scrie.

În aceste cazuri, medicul trebuie mai întii să stabilească dacă este vorba de o afecțiune independentă sau sint simptome ale vreunei alte maladii care, printre altele, dă și manifestările de mai sus.

Vom aminti doar unele boli care produc tulburări asemănătoare. Vom face, cu alte cuvinte, un mic diagnostic diferențial.

Boala lui Raynaud este o tulburare circulatorie în care astfel de simptome sint secundare. Boala, de cauză necunoscută, nu poate fi diagnosticată decât de medic.

O altă afecțiune care trebuie eliminată este nevralgia cervicobrahială, una din cele mai severe nevralgii, analogă cu nevralgia sciatică, localizată la picior. Și în acest caz „amortețiile” sint pe plan secundar. Simptomul principal e durerea nevralgică. Este bine să știm că după ce durerea a fost învinsă și nevralgia a dispărut, rămîn senzațiile de furnicături, de înțepături.

Simptome similare mai poate provoca și anomalia numită coastă cervicală. Este vorba de prezența unei coaste suplimentare la nivelul vertebrei a VII-a cervicale. Ea apasă pe nervii alăturați și provoacă tulburări destul de serioase, cum sint atrofiile, și crize dureroase mai mult sau mai puțin violente. Un semn caracteristic al tulburărilor provocate de coasta cervicală este localizarea lor la marginea internă a miinii și la degetul mic și inelar.

Din fericire, aceste afecțiuni sint rare. De cele mai multe ori avem de-a face cu tulburări neurocirculatorii simple, fără gravitate.

Tratamentul lor este adesea foarte îndelungat, de aceea e foarte important să-l urmărim cu perseverență.

Medicamentele de bază sint aspirina și piramidonul, care vor fi luate în doze de 1—2 g pe zi, de către persoanele care le suportă, pe tot timpul crizelor. În asociere cu aceste analgetice se recomandă vitamine din grupul B, în special vit. B₁ forte și vit. PP. Se poate utiliza cu bune rezultate și drojdia de bere uscată. Vitamina P asociată cu vitamina C e, de asemenea, utilă (preparat tipizat „Tarosin” le conține pe amîndouă N.R.). La aceste medicamente principale este necesară, uneori, adăugarea de sedative (Bromoval, Pasi-nal — N.R.) și antispatice (Papaverină — N.R.), mai ales la începutul tratamentului.

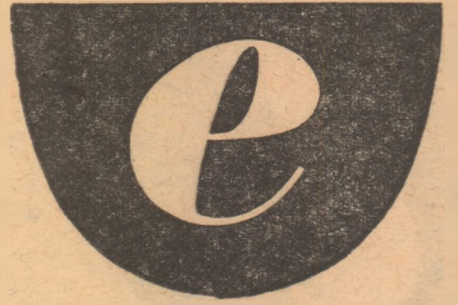
Tratamentul balnear cu băi carbogazoase va fi făcut dacă nu există contraindicații. Activizarea circulației poate fi realizată și prin dușuri scoțiene, masaj, gimnastică. Este bine ca femeile care prezintă astfel de tulburări să termine baia obișnuită de curățenie cu un duș rece pe miini, de la palmă la antebraț, braț și umăr.

Dr. V. Torosian

— Grăbește-te, dragă! Mama are oră liberă la psihanalist

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
ilap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
ip esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

Poșta medicului

I.G. — Slatina: Din relatările dv. (flocoane, ceață etc.) presupunem că accidentul a produs o luxație a cristalinelor din loja sa în camera anterioară a ochiului, în corpul vitros. Se prea poate să fi avut loc și o hemoragie, care se rezoarhe foarte încet, ceea ce împiedică o vedere normală. Totuși, dacă tulburările de vedere se accentuează și medicația recomandată nu dă rezultate, singura soluție rămîne intervenția operatorie, care constă în extracția intracapsulară a cristalinelor.

S.A. — Slobozia: 1) Ritmul vieții sexuale depinde de așa-zisa „constituție sexuală” a fiecărui individ. 2) Vă amintim acest aforism din cartea „Despre dragoste” de Stendhal (EPLU, pag. 299): „Ceea ce unul din amanți ia cu forța de la celălalt e lipsit de savoare”.

FAMILIA COSMA — Roman: Adresați-vă în scris Centrului de boli de nutriție și diabet — Spitalul Prof. Dr. Cantacuzino — din București, str. I. Movilă nr. 5.

V.M.D. — Bacău: 1) Pauzele între două serii de Gerovital sint de 1—2 luni. 2) 1—2 comprimate Tioridazin cu o oră înainte de momentul oportun. 3) E cam tirziu.

L.B. — București: Onicodistrofia (ruperi ale unghiilor) se datorește în principal unei ciuperce (Candida). Încercați aplicații zilnice cu o pomadă cu Griseofulvin M, iar pe gură cite 3—4 epr./zi din același medicament.

VASILICA — Rm. Sărat: Vă recomandăm mai întii radiografia de cot, pumn și genunchi pentru a se vedea dacă nu sint închise cartilajele de creștere. Numai pe baza acestor radiografii ați putea urma tratamentul combinat cu Gonacor (sau Prolan), Timus și Epifizan, conform indicațiilor medicului.

LUCIAN — București: Vă cerem scuze pentru întârzierea răspunsului, dar cauza — am mai spus-o — se datorește abundenței de corespondență. În ulcerul varicos, dacă pomozile cu antibiotice, Jecolan (dar nu de lungă durată!), eventual infiltrările paravertebrale cu xilină, fardizările sau razele infraroșii nu dau rezultate, tratamentul patogenetic trebuie să se adreseze factorului cauzal. În speță, se recomandă intervenția chirurgicală — rezecția cîrjii safene externe la nivelul vărării ei în vena femurală.

V.M. — Drăgănești-Olt: În problema deparazitării locuinței dv. adresați-vă direct Sanepidului teritorial, care dispune de metodele cele mai eficiente pentru distrugerea radicală a ploșnițelor.

N.N. — București; R.R.B. — Sibiu: Dramatizați excesiv o practică, firește repudiabilă, dar ale cărei urmări nu sint atât fiziopatologice, cît psihice (fenomene de inhibiție). Pentru linișțirea dv. (și pentru documentare totodată) vă sfătuim să citiți două utile lucrări științifice apărute în ultimii ani: „Introducere în sexologia masculină” de V. Săhleanu și M. Măicănescu și „Sexologia normală și patologică” de Tudor Stoica (Editura Medicală). În ce privește „rețeta” vindecării, am mai spus-o și altora și v-o repetăm: căsătoria!

GABROVESCU NECULAI — Siliștea: Ținînd seama de faptul că substanțele pesticide pot pătrunde în organism prin ingestie, inhalare sau absorbție prin piele, profilaxia intoxicațiilor constă în echipamentul de protecție corespunzător, spălarea frecventă a pielii, fumatul și mîncatul numai după ce miinile au fost spălate și la distanță de locurile de manipulare. Regimul alimentar obișnuit trebuie să cuprindă, bineînțeles, alimente bogate în vitaminele complexului B, adică lapte și derivatele sale, precum și zarzavaturi și fructe bogate în vitamina C.

(Continuare în pag. 11-a)

ITALIA

Întîlnire la Florența

În Florența, unde zidurile caselor sînt galben-verzui și acoperișurile roșii, iar străduțele din cartierele vechi atît de strîmte încît abia pot trece una pe lîngă alta două mașini — și atît de multe sînt mașinile, încît pare că ele alcătuiesc principala populație a orașului — în această Florența l-am întîlnit pe David, marea operă a celebrului Michelangelo Buonarroti.

L-am întîlnit mai întîi în piața care poartă numele maestrului. Copia de bronz a lui David domină piața, iar îndărătul unui povrniș abrupt, dincolo de panglica îngustă a riului Arno, se deschide o asemenea panoramă a orașului, încît la vederea ei ai vrea — ca înainte a unui zbor sau a unei aruncări cu parașuta — să tragi adînc aer în piept. Superbe locuri. Dar nu mă puteam desfăta cum se cuvine admirîndu-le, căci David mă copleșise.

Era în amurg. În piață se scurgeau, într-un șuvoi nesfîrșit, autocare, iar turiștii se grăbeau curioși spre o balustradă unde erau instalate telescoape ațintite spre oraș. Pe niște tarabe acoperite se vindeau suvenire. Jur-împrejur, se foiau vinzători de baloane, pe care vîntul le mîna în toate direcțiile. Și tot la ora aceea — la Roma sau Neapole — se juca un meci de fotbal foarte palpitant, iar fiecare italian care se respecta ardea de nerăbdare să afle rezultatul competiției, încît piațeta era plină de tranzistoare și de comentariile zgomotoase ale suporterilor.

Tînărul cu praștia zvîrlită peste umăr părea rătăcit în această vinzoleală. Părea, pentru că și el e pe jumătate întors spre oraș și privește în depărtare. O clipă încă, și ai impresia că va coborî de pe soclu spre a părăsi Florența de astăzi care îi e străină. „Nu, mi-am spus, nu asta e adevărata întîlnire. Ea o să aibă loc mîine, cînd am să văd originalul“.

Celebrul David cioplit de Michelangelo într-un uriaș bloc de marmură e păstrat acum la Academia de arte frumoase. Mai întîi, statuia a împodobit Piața Segnoriei, dar apoi, la sfîrșitul secolului trecut, pentru ca intemperiiile să n-o degradeze, a fost mutată într-o clădire.

Am pornit de dimineață spre Academie. Ca să ajung acolo a trebuit să străbat niște străduțe înguste și întortocheate. Mirosul de mucegai care mai emana din subsoluri amîntea încă de inundația care s-a abătut nu de mult asupra orașului. Intrarea în Academie e atît de oarecare, încît ar putea sluji foarte bine și unui birou comercial. Vestibulul boltit e străjuit de cîteva bare. După ce am cumpărat bilet, am trecut una dintre ele și atunci l-am văzut din nou pe David.

De fapt, îl zărisem mai dinainte. Căci se află în mijlocul unei rotonde, scaldat într-o lumină ce cade din tavan; stă singur, bucurîndu-se de izbinda renumitului asupra crudului Goliat.

Ca să ajungi lîngă statuie trebuie să străbați o galerie, care se sfîrșește în rotondă, cu blocuri de marmură de o parte și de alta a zidului — lucrări neterminate ale lui Michelangelo. Torsuri puternice, musculose și încordate, încearcă să se smulgă din piatră, dar nu pot; mai au nevoie numai de cîteva lovituri de dalta... În acest context, cu atît mai perfect pare David, triumfător prin fiecare linie a tînărului trup gol.

În timp ce străbăteam galeria am încetinit anume pasul ca să prelungesc

bucuria întîlnirii. Dar cînd, în cele din urmă, m-am apropiat, am fost cuprins de o fericire fără seamăn și nimic nu mă mai putea smulge din ea: nici șuvoiul nesfîrșit de vizitatori, nici explicațiile ghizilor, care repetau unul după altul povestea genezei sculpturii.

Pentru prima oară, David a apărut în fața florentinilor la 18 mai 1501. Deși municipalitatea a avut numai cuvinte elogioase despre statuie, s-au găsit și calomniatori și dușmani. Aceștia vedeau în temerarul tînăr cu praștie

Orașul de pe Arno

nu atît un personaj biblic, cît un apărător al Republicii florentine. De aceea, încîtînd o anumită pătură a populației orașului, dușmanii republicii au încercat de multe ori să-l distrugă pe David. Cum sculptura a fost amenințată în cîteva rînduri de o ploaie de pietre, municipalitatea a hotărît ca ea să fie protejată. Cel puțin așa spuneau ghizii. Glasurile lor se contopeau într-un zumzet monoton. Deodată, însă am auzit, chiar lîngă mine, o voce tăioasă. M-am întors să văd ce se întîmplase. Buzuindu-se pe silențiozitatea aparatului său fotografic, un turist abil încercase să-l imprime pe peliculă pe David, dar fusese observat. În muzeele italiene fotografiatul și filmatul sînt interzise. Custodele de serviciu în rotondă îl descoperise pe infractor și acesta a trebuit să bată în retragere.

Dar, de fapt, nu acest episod îmi atrăsese luarea aminte, ci altceva: figura custodelui.

Aparent era la fel cu toți ceilalți; purta o uniformă bleumarin, cu nasturi strălucitori la două rînduri, guler și manșete tivite cu argintiu. Ceea ce merita să fie remarcat era însă capul, fața lui. Înalt, uscățiv, custodele își purta capul, prelung, nu numai mîndru, ci ca un războinic. Îmi amîntea de răzvrătitul Dante, dar și de fanaticul Savonarola. La fel de prelungi îi erau și nasu-i acvilin, și bărbia-i ascuțită. Buzele vinete i se strînseseră într-o linie subțire, ochii-i mijii semănau cu unei păsări de pradă, iar cutele de pe față — multe și adînci — păreau cicatrice ale unor răni căpătate în luptă.

Așa arăta custodele lui David. Urmarîndu-l cu aceeași privire tăioasă pe ghinionistul fotograf, s-a retras apoi într-un colț al sălii. Acum puteam admira în voie statuia, pe care de altfel o cunoșteam foarte bine pentru că o văzusem reproducută în nenumărate fotografii. Totuși, la un moment dat, am tresărit. Tot mergînd în jurul ei spre a găsi alte unghiuri pentru a o privi, am zărit brusc încă unul pe care nu-l descoperisem pînă atunci: nu din profil, nici dintr-o parte, ci din față, dar într-un anumit fel. Căci și înainte văzusem imaginea lui David din această poziție. Dar acum, din sumedenia de unghiuri găsisem unul, după părerea mea, cel mai potrivit, cel mai convingător, din care superbul tînăr își dezvăluia încă o latură a caracterului său

maturitate și înțelepciune. Mi-am spus că din acest punct de vedere trebuia neapărat considerat David.

Captivat de revelația pe care o avusesem și uitînd de toate interdicțiile, am pus mina pe aparatul fotografic. Am apucat să-l deschid, să-l reglez și să fixez obiectivul. Dar în clipa cînd trebuia să apăs pe declanșator, am văzut că custodele (cel care semăna cu Dante și Savonarola) se ivise, nu știu cum, lîngă mine. Mă urmărise și-mi ghicise intențiile. Eram sigur că dintr-o clipă într-alta aveam să-i aud glasul aspru, tăios și mi-am plecat — vinovat — capul. Dar el nu m-a admonestat. A făcut un pas ca să ajungă lîngă umărul meu și și-a îndreptat privirea spre David. Dorea să se convingă exact din ce unghi voiam să-l fotografiez. Și a verificat. Și s-a convins. Și în clipa aceea, spre mirarea mea, a zîmbit, iar chipu-i aspru i s-a

aceea, dacă în cursul ultimei mele vizite în Peru, a treia la număr, aș fi urmat toate sfaturile numeroșilor mei prieteni și cunoscuți care voiau să mă determine să vizitez diverse muzee, monumente și catedrale, scurta-mi ședere ar fi trecut numai cu studierea trecutului istoric.

„Copiii soarelui“, „Dezmoșteniții Eldorado-ului“, „Cerșetorul care șade pe un tron de aur“, sînt numai cîteva dintre supranumele date Perului de către exploratori și poeți. Dar, în primul rînd, numele țării e legat de un vechi stat, cîndva cel mai puternic din America Latină: imperiul legendarilor incași, cucerit în secolul XVI de conchistadorii spanioli conduși de crutul și perfuldul căpitan al armatei regale; Francisco Pizarro.

De obicei, vizitarea orașului Lima începe din Piața Armelor unde, chiar în fața palatului prezidențial, se află un monument de bronz al puternicului conchistador. Ghizii companiei turistice naționale organizează zilnic excursii prin oraș și, dacă li te alături, poți să auzi multe legende și istorisiri despre disperata luptă a indienilor iubitori de libertate care, în ciuda rugurilor inchiziției, a prafului de pușcă și a gloanțelor armatei spaniole, s-au ridicat nu o dată împotriva agresorilor.

Legendarul Tupac Amaru, conducătorul celei mai mari mișcări de eliberare declanșate în 1780, a devenit simbolul dragostei poporului peruvian pentru libertate și independență. Dominația spaniolă a luat sfîrșit în 1821. Dar alungarea spaniolilor n-a adus schimbări evidente în viața poporului. În timp ce viața politică a țării era sfîșiată de nesfîrșite lovituri de stat militare, organizate de diverse clii politice și de generali orgolioși care reprezentau aristocrația latifundiară, economia Perului era tot mai mult acaparată de monopolurile străine, în special nord-americane...

La Puno, oraș din sudul țării, se poate ajunge numai cu trenul. După ce străbat suprafața netedă a podișului mijlociu al Anziilor, vagoane vechi de jumătate de secol urcă o noapte întregă, scirțîind din toate încheieturile, un versant muntos. Primul contact cu micul oraș Puno, lipit de malul celebrului lac Titicaca, îmi va rămîne pentru totdeauna în minte. Îndoți sub greutatea poverilor pe care le poartă în spate, indienii umblă iute prin oraș. Ca și celebrii lor strămoși incași, ei s-au născut acolo, în inima Cordilierilor, numiți acum „Sierra“. Piscurile munților au 7 000 de metri altitudine. O parte din principalul lanț al Anziilor ocupă 35 la sută din teritoriul țării și adăpostește 60 la sută din populație, în marea majoritate indieni. Pe versantele și în văile „Sierrei“ există aproape toate culturile agricole, iar pe imensele platouri pasc cai, vaci, oi. Dar principala podoabă a pășunilor sînt turmele de lame și alpaca. Cu picioare lungi și gîturi subțiri, delicate, ele au fost cîndva sălbatice ca și caprele de munte. Acum însă, omul le-a imblînzit și le utilizează nu numai ca animale de povară, dar și ca sursă de lînă cu fir lung, carne și piele.

Ținutul e îmbelșugat, clima blîndă și solul roditor, dar tocmai din această cauză viața țăranilor indieni pare că e și mai mizeră. Pe drumurile Altiplanului pot fi văzute spectre de oameni, cu chipuri brăzdate de cute, cu priviri rătăcite (din cauza folosirii permanente a frunzelor de „coca“, un narcotic care potolește foamea și atenuază oboseala). În această regiune loturile de pămînt ale țăranilor nu depășesc trei-patru brazde, în timp ce marii latifundiați stăpînesc sute și mii de hectare de pămînt foarte fertil.

De aceea, în „Sierra“ a fost primită cu mult entuziasm declarația conducătorului guvernului care a repetat celebra frază a lui Tupac Amaru: „Țărani, stăpîinii nu se vor mai folosi niciodată de sărăcia voastră!“ Proclamată la 24 iunie 1969, reforma agrară a pus bazele unei noi și importante etape de inițiative progresive ale guvernului.

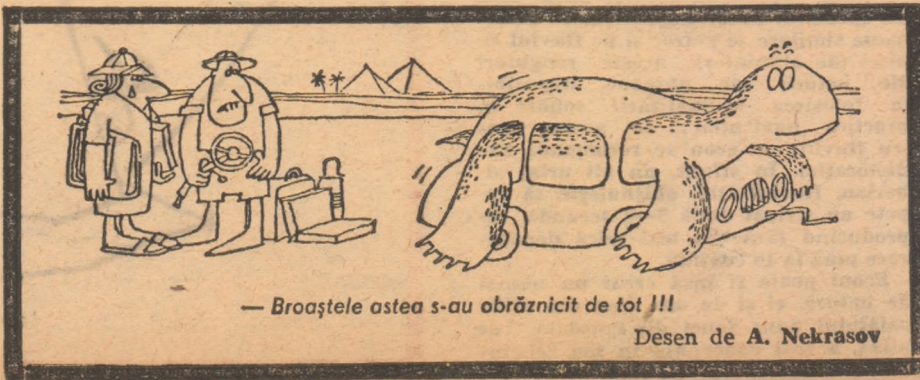
Și într-adevăr, în cursul călătoriei mele prin țară am avut de multe ori prilejul să văd cum peruvienii traduc în viață noua lege.

V. Vo'kov

PERU

Copiii soarelui

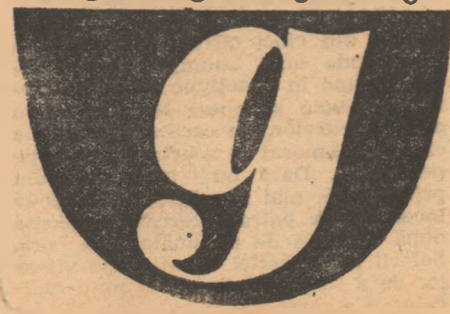
Se pare că, dintre toți locuitorii Americii Latine, peruvienii se mîndresc cel mai mult cu istoria lor. De

— Braștele astea s-au obrăznicit de tot !!!

Desen de A. Nekrasov

globul
globul globul
globul globul globul
obul globul globul glob
globul globul globul gi
globul globul globul globu
sul globul globul globul glo
globul globul globul globul
bul globul globul globul glo

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LĂINĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU

15 VIOLET

6 VERDE OLIV

18 GRI TOP

3 BLEU VERT

25 CARMIN

ȘI IN
ORICE
ALTE CULORI
ȘI NUANȚE

Respectați
modul de întrebuințare
Indicat pe fiecare plic
„GALLUS”

● Consultați tabelele de culori „GALLUS” ●

COMBINATUL *Textil*

GALATI

B-DUL REPUBLICII Nr. 158 Telefon 16135

PRODUCE:

- ȚESĂTURI DIN BUMBAC ȘI CELOFIBRĂ, imprimare, uni, în desene și culori moderne și variate
- LENJERIE BĂRBATEASCĂ ȘI DE FEMEII (cămăși, pijamale etc.)
- FRINGHII ȘI SFOARĂ în diferite grosimi (din cinepă)

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

B.I. — Tirnăveni: 1) Operația va avea rezultate pozitive fără să influențeze negativ potența sexuală. 2) Preferabil la o clinică urologică. 3) Varicocele este format din varicele venelor spermatiche, fiind localizat în peste 99 la sută din cazuri în partea stângă, lucru la care contribuie vârsarea venei spermatiche stângi în vena renală. 4) Tratamentul medical constă în portul unui suspensor. Alte „medicamente” nu există. 5) Tratamentul chirurgical se recomandă în cazul unui varicocele voluminos, în special atunci când este asociat cu o hipotrofie testiculară, hernie, dureri scrotale intense sau alte complicații.

MARIA LĂCĂTUȘ — București: Cînd pielea nasului este brăzdată de vinișoare, prezentînd o culoare roșie-vioacee, aplicați zilnic comprese cu infuzie de mușețel (25 g mușețel la 1/2 l apă) în care s-a adăugat 1 la sută extract de hamamelis. Dimineața, pielea va fi unsă cu următoarea cremă, după care veți aplica pudră: Rp. T-ra de hamamelis 20 de picături, tinctura de hidrastis 20 de picături, tinctura de canadensis 20 de picături, ihtiol 1,50 g, oxid de zinc 6 g, lanolină 6 g, vaselină 8 g. În același timp veți evita consumul de condimente, grăsimi, murături, mezeluri, sosuri, băuturi alcoolice, precum și schimbările bruște de temperatură.

N. TACHE — Ploiești: Mulțumiri pentru frumoasele aprecieri la adresa „Poștei Medicului”. Cît privește diagnosticul de cardiopatie ischemică dureroasă, și nouă ne pare curios că atîtea investigații clinice și electrocardiogramă n-au putut să-l confirme. De la distanță am fi înclinați mai curînd să credem că ar fi un așa-zis sindrom pseudoanginos (pseudoangor vertebral Meinel), datorat iradierii dureroase a unei spondiloze cervicale. În acest din urmă caz, ar fi indicată o medicație anti-reumatică (Fenilbutazonă, Alindor) asociată eventual cu decontracturante (Paraflex, Coltramyn, Flaxedil), infiltrații cu xilină 1 la sută suboccipital, la care s-ar adăuga periodic fizioterapie (ionizări cu Alindor, curenți diadinamici, ultrasunete, galvanizări, magnetodiflux, impachetări cu parafină sau nămol), în fine vertebraterapie prin elongație cervicală, masaj și balneoterapie de tip Govora, Herculan, Pucioasa. 2) Fiește că o cură de Clofibrat (6-9 capsule/zi) pe o perioadă de 12 săptămîni, cu pauză de o lună, apoi repetată, asociată cu Hydergine-Sandos (10 pic. 3 X pe zi) și cu Napoton 3 cpr./zi poate contribui la ameliorarea celorlalte două afecțiuni diagnosticate: (nevroză astenică și ateroscleroză cu manifestări cardio-cerebrale).

OLIMPIA TRANDAFIRESCU — Craiova: 1) O radiografie a coloanei vertebrale ar confirma probabil și spondiloza care pricinuieste aceste dificultăți de mers. În acest caz, tratamentul indicat sub N. Tache-Ploiești la pct. 1, la care am adăuga și gimnastica medicală, ar avea efecte pozitive. 2) Tratamentul retrodeviației uterine poate fi conservator, nechirurgical, sau intervenționist, chirurgical. Pentru alegerea uneia dintre aceste două posibilități terapeutice este necesar un discernămint serios, individualizînd fiecare caz. În formele cronice, tratamentul medical constă în fizioterapie (ultrascurte și diatermie abdominovaginală), balneoterapie (Sovata, Bazna, Ocna-Sibiului), impachetări cu nămol, tamponamente vaginale etc. cultură fizică medicală adecvată, masaj ginecologic executat de un specialist pentru repunerea uterului în poziție normală.

camerele combinate

și

PRODUSE DE ÎNTREPRINDERILE M.I.L. SOLUȚII IDEALE PENTRU CONFORTUL APARTAMENTULUI MODERN.

— N-ouzi? Ești surd?

Foto: V. Verstukov

Dragoste fulgerătoare

A fost absolut întâmplător. La un moment dat am ridicat ochii și-am privit-o. Dînsa a zîmbit.

Am simțit că m-am îndrăgostit fulgerător.

Vagonul metroului se legăna ușor. Dînsa ședea în fața mea, surizătoare. Nimeni nu-mi zîmbise încă așa. Care va să zică asta-i dragostea? Atunci, audio viață de celibatar?... Adio... dar cu atât mai bine. De altfel, cît timp poți să tot bați cantinele și restaurantele? De la o vreme simți că ți-e lehamite. Dar unde o să locuim? La noi e și așa destul de strîmt. Atunci, — să ne mutăm la ea! N-o să punem în cameră decît strictul necesar. O masă lingă fereastră, un dulap, o etajeră, două fotolii. A, dar era să uit ce-i mai important: televizorul! Unde să-l punem însă? Ei, am să mă mai gîndesc pe îndelete. Altceva, ce-ar mai fi nevoie? Un studio lat, cum au Vovka și Liushka. Știu magazinul unde l-au cumpărat. În colț, o să punem un lampadar și pe perete portretul lui Hemingway.

Da — stai, pe cine să chemăm la nuntă. Mă înrudesc cu jumătate de oraș și probabil că dînsa are și mai multe rude. Ei, o să facem o selecție. Chemăm mai ales prieteni. Ia să vedem... Ohooho, dar și ăștia sînt vreo patruzeci! Prea mulți. Să procedăm prin triere. Ei, de Sasa pot să mă lipsesc, prea ține cu „Dinamo”. Lena și Lida... să stea și ele acasă! Ți mănincă și capul. Grigoriev o să se îmbete și o să ne strice tot cheful. Deci, fără el! Novozavetkii au să vină cu odrasla, care iar o să se distreze dîndu-mi foc la pantaloni sub masă. Ne putem foarte bine lipsi și de familia asta de incendiatori. Ei, și apoi au să fie și unii care n-au să vie din proprie inițiativă. Încît, o să ne descurcăm cumva.

Apoi o să înceapă, evident, viața de familie. Seara o să stăm la televizor. Simbăta — la cinema. Duminicile o să mîncăm la mama. Ce-o să se mai bucurăm! De o bucată de vreme mă toacă toată ziua la cap: — Dar tu n-ai de gînd să te însori! Să fii în rînd cu toată lumea?

E interesant de știut ce-o să avem. Băiat sau fată? Ei, sigur că un băiat e mai bine. Am merge împreună la meci! Dar, pe de altă parte, băieții îți dau mai mult de turcă odată îi vezi că se apucă de fumat, se bat, își fac de cap la școală. Fetele sînt mai cumînți. Numai că mai tirziu ar trebui să ne gîndim la mărițiș. În sfîrșit, o să vedem. Dacă o fi băiat îi spunem Evgheni, în cinstea lui Evtuşenko. Dacă o fi fată — Dunia, în cinstea directoarei mele. Dar dacă au să fie gemeni? Nu, nu cred. Deși, cine poate să știe!... N-a scris în ziar că în Mexic au fost cinci gemeni?...

În sfîrșit cred că asta-i cam tot. Aoleu, dar n-am făcut cunoștință. Eh, e un fleac, o simplă formalitate. O convenție a societății civilizate. Principalul e că ne iubim. Zîmbetul ei mi-a spus tot. Cum să încep? „Îmi dați voie să mă recomand?” E cam primitiv și banal. Toată lumea spune așa. „Nu știți unde pot lua corespondența?” Nu, n-are nici un sens. Ah, o idee. Să-i vorbesc chiar de zîmbetul ei. Da, s-o întreb: „— De ce zîmbiți?”. Dînsa ar coborî sfioasă privirea și eu i-aș citi în ochi răspunsul tăcut: „Pentru că...” Și totul ar fi foarte clar. Da, dar dacă pleacă privirea n-am să pot citi nimic în ea.

Și, hotărît, m-am ridicat de la locul meu și am făcut primii pași spre noua-mi viață.

— Îmi dați voie să vă întreb de ce zîmbiți?

Izbucnind atunci de-a binelea în rîs, a întors capul și mi-a spus peste umăr: — Nu vă supărați, dar aveți niște săpun pe vârful nasului!

Gheorghe Kravțov

În trecut

Jorul adolescenților a împlinit patruzeci de ani.

La muzeul de arheologie: — Unde ați descoperit așa un director?

Urma drumul cel mai obișnuit, pe unde trece toată lumea, dar declara mereu că umblă pe cărări nebătătorite.

Nici chiar un poliglot nu găsește totdeauna un limbaj comun cu semenii săi.

Nu toți cei pe care nu-i înțelegem sînt înțelepți.

Dacă zvirli un colac de salvare unui om care se înecă încearcă să nu-l izbești în cap.

(După „Krokodil”)

Promisiunea

Personaje: o femeie tînără, un bărbat în vîrstă.

Ea: Dar pot să jur că sînt singură, necăsătorită!

El: Te cred. (Brusc). Dar logodnicul d-tale... O femeie așa de frumoasă și nelogodită? Mărturisește. Haide, fii sinceră.

Ea: Nu sînt logodită.

El: Ia să vedem mîinile.

Ea: Poftim.

El: Da, n-ai verighetă.

Ea: N-aș fi crezut că pot să inspir atîta neîncredere.

El: Vezi, viața m-a făcut neîncredător. Dar d-ta n-ai să mă înșeli. Nu-i așa? N-ai să-mi ascunzi nimic?

Ea: Da-ce par o mincinoasă?

El: Nu vreau să te jignesc. Bine, să zicem că nu ești logodită. Te cred. (Brusc) Dar nu cred că n-ai un prieten. Stai, nu te supăra. Vreau să spun, un admirator, cu care te plimbi în serile calde de vară, braț la braț...

Ea: Pot să jur că n-am pe nimeni.

Sînt singură. Absolut singură.

El: Bine, admit și asta. Deocamdată ești singură. Dar ești așa de tînără! Omul nu e niciodată stăpîn pe sentimentele lui. Într-o frumoasă seară de mai ai să îți înșeli un tînăr, inima o să-ți bată mai tare și ai să simți că iubești. Iubești cu adevărat. Ai să te căsătorești, ai să ai copii. (Cu vocea îndurerată). Și eu n-am să-ți pot reproșa nimic! Ți dai seama în ce situație m-ai pune? Nu ne jucăm. Mai bine renunțăm de pe acum.

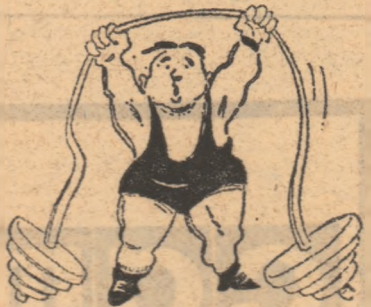
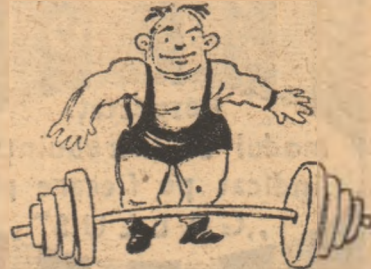
Ea: Dar nu cer decît puțină încredere! Am s-o îndreptățesc cu prisosință! Nu cunosc nici un tînăr de care m-aș putea îndrăgosti. Și apoi, nu vreau să mă căsătoresc. Iar copiii nu-mi plac.

El (grav): Vasăzică nu intenționezi să te căsătorești? Bine!

Ea (speriată): Adică?

El (solemn): Adică sînt de acord să fii angajată în întreprinderea noastră (!)

(Din „Literaturnaia gazeta”)

Fără cuvinte.

Un sortiment variat

— Spuneți-mi, vă rog, bluza asta nu intră la spălat?

— Habar n-am, poate să intre, poate să se întindă. În magazinul nostru avem de amîndouă categoriile.

— Atunci vă rog să-mi dați o altă bluză, de calitate înția.

— Cum doriți, dar să știți că și bluzele de calitate înția ori intră, ori se întind la spălat.

INTRE MOLII: — Asta-i viață? Vara în blănuri și iarna în costume de baie?

• umor •

Jr umor umor u,

r umor umor umor

umor umor umor umor

ior umor umor umor u,

umor umor umor umor

nor umor umor umor um

r umor umor umor umor

mor umor umor umor umc

— N-aveți ceva care nici nu intră, nici nu se întinde?

— Momentan nu, dar o să primim. Avem promisiuni că la anul o să primim marfă de calitate înția.

— Dar nu pot să aștept pînă la anul, am nevoie de o bluză acum.

— Atunci cumpărați ce se găsește. Toată lumea cumpără.

— Nu știu ce să fac... Spuneți-mi, măcar, ce bluză e mai bună: care se strîmtează după spălat, sau care se lărgeste?

— Nu pot să vă spun așa ceva. Unele cumpărătoare le preferă pe cele care se strîmtează, altele pe cele care se lărgesc.

— Să iau atunci o bluză care se strîmtează. Dacă o iau cu un număr mai mare, după spălat o să-mi vină perfect. Sau poate că ar fi mai bine să iau o bluză care se întinde, dar cu un număr mai mic? Ce credeți?

— Mie mi-e indiferent!

— Atunci dați-mi... Nu, zău că nu știu ce să fac! Bine, dați-mi din cele care se întind, dar cu un număr mai mic!

— Imposibil!

— De ce?

— Pentru că știu numai că unele se întind și altele se strîmtează. Dar nu știu care se întind și care se strîmtează.

— Asta-i bună! Deci dacă fmi iau o bluză cu un număr mai mare și dau peste una care se întinde, după spălat o să devină mai mare cu două numere! Sau dacă nimeresc peste o bluză care se strîmtează și eu o iau cu un număr mai mic, după spălat nu mai intru în ea!

— Asta așa-i!

— Atunci ce-i de făcut?

— Știu eu? În orice caz, hotărîți-vă mai repede! Uitați-vă cîți cumpărători așteaptă din cauza dv.! Nu pot să stau o oră cu fiecare client.

— Bine, m-am hotărît, nu cumpăr nimic.

— Auziți, fetelor? Ce ziceți de asta? Mă pisează o jumătate de oră și apoi pleacă fără să cumpere! Și să mai fii și draguță și să cauți să-i servești.

— Dar nu, dragă, nu cumpărătorii sînt de vină, sortimentul e de vină, declară o altă vînzătoare. Cînd am avut numai bluze care intrau la spălat, nimeni nu ne bătea la cap și marfa se vindea cît ai zice pește! Acum sortimentul s-a îmbogățit și uite ce pățim! Așa e cînd ai de unde alege. Ce doriți, tovarășă?

I. Vilinskaia